

נועם שיח

שיחות אב"ד סאנטוב שליט"א

סוף וקץ לכל צרותינו

פסח תשפ"ב

מכון אפריון לשלמה

לייקווד תשפ"ב

כל הזכויות שמורות

למכון אפריון לשלמה

להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א

אב"ד סאנטוב - לייקווד

הרב פנחס בידרמן - הרב נתן נטע פרוש

9996551.z@gmail.com

לקבל גליונות, לנדב גליונות, ולהערות

נא לפנות להנ"ל

קונטרס זה נדבת

הנגיד החסיד המפואר

מו"ה יהושע הלוי וויינפעלד הי"ו

גבאי נאמן דקהל "זכרון אלעזר" סאנטוב לייקווד

לע"נ אביו הנה"ח המפואר

מו"ה יחיאל גרשון ב"ר ישראל אברהם הלוי ז"ל

נלב"ע יום ט"ו לחודש אייר תשפ"א

ת.נ.צ.ב.ה.

סוף וקץ לכל צרותינו שנתיים להתחלת תקופת הקורונה

פניני נועם שיח

מלוקטים מהגליונות שי"ל במשך תקופה זו

בפסוק נאמר (במדבר כ"ג, ט'): הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב. י"ל בדרך צחות, "הן עם לבדד ישכון" – אמנם כלל ישראל נמצאים כעת בבידוד בגלל הקורונה, הרבה נעולים ויושבים בביתם, מתפללים בביתם פנימה ביחידות, אכן "ובגוים לא יתחשב" – על כל אחד להיזהר ולהישמר שלא ישאר כגוי, שלא יתרגל להתפלל בביתו בלא מנין, אמנם כעת התפילה בבית ביחידות היא מצוה, כי עת לעשות לה' הפרו תורתך, וכעת אנו מקיימים בכל רגע שאין יוצאים מהבית את המצוה של "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם", אמנם ברגע שהגזירה תתבטל צריכים לחזור ולחיות כיהודי...

ברצוני להתחיל במילתא דבדיחותא, כמו דאיתא בחז"ל (מסכת שבת דף ל' ע"ב): רבה מקמי דפתח להו רבנן אמר מילתא דבדיחותא ובדחי רבנן.

היום ראיתי מהו פירוש "עולם הפוך ראיתי" (עי' מסכת פסחים דף נ' ע"א), בדרך כלל כשמתכוננים לומר ביום טוב "יזכור", צועק הגבאי "קינדער ארויס" [ילדים - החוצה], ביום טוב שבועות דהאי שתא, התפללו כאן ב"חצר" הבית המדרש, כשהתכוננו לומר

"יזכור", צעק הגבאי ואמר "קינדער אריין" [ילדים - היכנסו]...
(מתוך דרשה בנעילת החג דשבועות תש"פ)

סיפר לי כ"ק מרן האדמו"ר מוויזשניץ-ירושלים שליט"א, שבראש השנה העעל"ט (תשפ"א) שהה בארץ ישראל בקרב חסידיו ומעריציו, ולפי התוכנית, היה אמור לחזור לאמריקא מיד לאחר יום הקדוש לחסות בימים טובים של סוכות ושמיני עצרת בקרב חסידיו ומעריציו באמריקא. אמנם לאחר שמחמת התפשטות הקורונה בימים אלו בארץ ישראל, הוחלט להטיל סגר ולסגור את שדה התעופה (לופט-פעלד) ג"כ, הפצירו בני המשפחה של הרבי, שיתפוס את הפליגער הראשון שיכול ויחזור לביתו באמריקא מיד לאחר ראש השנה – עוד קודם יום הקדוש.

מספר הרבי, שבכל מצב הוא משתדל להעמיד את דמות דיוקנו של אביו (הגה"ק בעל "תורת מרדכי" מוויזשניץ-מאנסי זי"ע) לנגד עיניו, ולהתבונן היטב "מה היה אבי עושה במצב כזה". אומר הרבי, שאז נזכר בדבר נפלא שראה אצל אביו זי"ע, וכך מספר הרבי:

היה זה בשנותיו האחרונות של זקני הרה"ק מרן ה"אמרי חיים" זי"ע, שהיה חולה והמצב היה חמור ביותר, ויום אחד נכנסו בבהלה לבית המדרש בשעה שאבי היה באמצע השיעור שהיה רגיל למסור מידי יום ביומו, ואמרו לו שהמצב של אביו ה"אמרי חיים" התדרדר מאד, והוא צריך לתפוס פליגער ולנסוע מיד לארץ ישראל, לראות את אביו בעודנו חי, ואבי – מספר הרבי – יצא מיד מבית המדרש.

כשיצא אבי, נשתהה לפתע זמן מה, והחל מתהלך אנה ואנה כשהוא מתעמק בשרעפיו ותפוס במחשבותיו, לאחר איזה רגעים,

ננער ממחשבותיו וחזר לבית המדרש, והמשיך למסור את השיעור, ורק כשגמר את השיעור נתפנה לעסוק בענין אביו, ואז אמר אבי, שיהודי אסור לאבד את עשתונותיו, "א יוד טאר זיך נישט פארלירן – מ'כאפט נישט" – אפילו כשמשיח יבוא, אם מישהו יהיה באמצע שיעור תורה, ונשאר לו עוד כשעתיים עד לגמר השיעור, אז יסיים תחילה את שיעוריו, ורק אח"כ יצא לקבל את פני משיח צדקנו...

מסיים הרבי ואמר: גמרתי בדעתי לא לאבד את עשתונותיי – איך גיי נישט כאפן – והשלכתי על ה' יהבי, וקויתי לטוב, והחלטתי להישאר ליום הקדוש, וב"ה שהייתה לי סייעתא דשמיא, ולאחר יום הקדוש יצא הפליגער שלי כמתוכנן, והכל על מקומו בא בשלום בלי שום עיכובים ובעיות...

בשנה שעל"ט, בעת התפרצותה של מגיפת הקורונה רח"ל – ומוסדות התורה ובתי מדרשות היו סגורים על מנעול ובריה, וכהיום בעת ההתפרצות בארצינו הקדושה, ג"כ סוגרים בתי חינוך בתי כנסיות ובתי מדרשות – יש כאלו שטוענים בעוז רוחם, שצריכים לקבל את הכל באהבה, כך נגזר מן השמים ואסור לשאול קושיות...

אשר על כן ברצוני למסור יסוד גדול שנמסר על ידי הגאון הצדיק רבי הלל ליכטנשטיין זצוק"ל אב"ד קראסנא, שזכיתי להיות אצלו כמה פעמים, וכך סיפר אב"ד קראסנא:

בעת מלחמת העולם השנייה רח"ל, בעת שהרשעים באונגארין סגרו את כל הישיבות, וגירשו את כל הבחורים – כל הבני תורה, שאלה אמו הרבנית ע"ה את אביו הגה"צ רבי ברוך בענדיט זצוק"ל אב"ד קראסנא "על מה עשה ה' ככה?? למה נגזר עלינו כך שיסגרו

את הישיבות ויבטלו כל כך הרבה תורה, ויגרשו כל בני הישיבות ממקום לימודם??"

מספר אב"ד קראסנא: כששמעתי את שאלת אמי לאבי, נעניתי ואמרתי "אזוי וויל דער אייבערשטער, ס'איז אזוי באשערט (כך רצה הקב"ה וכך נגזר), ואסור להרהר אחר מידותיו של הקב"ה, מ'טאר נישט פרעגן קיין קשיות (אסור להקשות קושיות), וצריכים לקבל את הכל באהבה, כמו שנאמר בפסוק (דברים י"ח, י"ג) תמים תהיה עם ה' אלקיך".

מספר אב"ד קראסנא: כששמע אבי את דברי, אמר לי "הנח לאמך לדבר, אתה לא צודק! במה דברים אמורים – מתי נאמר כלל זה שאין מהרהרין אחר מידותיו של הקב"ה – זה נאמר בענייני גשמיות, דברים הנוגעים לגוף, בעניינים אלו אכן צריכים לקבל את הכל באהבה ואסור להקשות קושיות, אבל בענייני רוחניות, דברים הנוגעים להנשמה, ובפרט במקום שיש חילול ה', שסוגרים ישיבות, ומשלחים את בני הישיבות ממקום לימודם לביתם, דבר כזה אין צריכים לקבל באהבה, ומותר לצעוק ולהתחנן למה הרעות לעם הזה?! למה אירע לנו כזאת!..."

ובזה פירש את הפסוק במגילת אסתר (ז', ג'): נפשי בשאלתי ועמי בבקשתי, "נפשי" – ענייני "נפשי", דברים הנוגעים לחיי הנשמה, ענייני רוחניות – אז "בשאלתי" – מותר לשאול את השי"ת "על מה עשה ה' ככה?!", ומותר לצעוק "למה הרעות לעם הזה?!?", "ועמי" – כשמדובר בעניינים גשמיים, כשיש צרות בעניינים גשמיים רח"ל, אזי רק "בבקשתי" – מותר לבקש מהשי"ת רחמים להמתיק הגזירה, אבל אסור לשאול שאלות...

אם קורה לאדם שחסר משהו בבית – והאדם לא מרשה לעצמו לקנות כל לוקסוס – השנה לא שייך לנסוע בימות הקיץ לשווייץ – אין מספיק כסף, אז צריכים לקבל את כל זה באהבה, כך נגזר מהקב"ה – ס'איז אזוי באשערט.

אבל בנוגע לבית ה' – אין פשרות! אם חסר משהו בבית המדרש – לא יקבלו את זה באהבה! לא יתכן שיחסר משהו בבית המדרש! אפילו גשמיות – כי בבית ה' אין גשמיות! – כל דבר בבית המדרש הוא "חיי הנשמה!"

ב"ה שזה שנים רבות שהבית המדרש עומד וקיים על תילו, לא קיבלתי שום דבר באהבה! לא חסר כאן שום דבר! – לא ברוחניות ולא בגשמיות!...

בתקופת הקורונה, שאל מחותן את השדכן "מה הם המעלות של הבחור?" אומר השדכן "הבחור מקפיד להתפלל ביחידות, אינו הולך למקוה, אינו הולך לשיבה, אינו מעורב בין הבריות..." השידוך נגמר בכי טוב בשעה טובה ומוצלחת...

סיפר לי אדמו"ר אחד בנש"ק, שלפעמים הוא צריך לחפש אחר איזה איש להשלים את המנין בבית מדרשו, ויש לו שכן אחד, שכל פעם שהוא מבקש ממנו לבוא להשלים את המנין, הוא מתעקש שלא לבוא להשלים, אף בזמן שהוא מדבר עם חביריו בחוץ וזמנו אתו, באמרו "איך בין נישט קיין מנין איד" [אינני אחד המשלים מניינים]...

ממשיך הרבי לספר, שפעם ראה אחד איך שהשכן הזה מתעקש שלא להשלים את המנין, והגיב הלה ואמר לו "מי יודע אם לא תצטרך יום אחד שהרבי יבוא להשלים לך מנין"... והעקשן הזה פרץ בצחוק גדול, באמרו "הדבר האחרון שאעשה, זה שאפתח בית המדרש..."

מספר הרבי, שבתקופת הקורונה, כשאנשים ישבו בדד בביתיהם ולא התפללו במנין, קיבל יום אחד טלפון, והיה זה השכן הזה, ואמר להרבי שיש לו היום יארציט, והוא משתוקק מאוד לומר קדיש, ועל כן הוא מבקש מהרבי אם אפשר לצאת לכמה דקות בחוץ להשלים לו את המנין...

כידוע שלפני כשנה בעת התפרצות ה"קורונה" רח"ל הנקרא בשם "כוביד", ואנשים לא ידעו מה הן התוצאות של הדבר הזה, אז היו הרבה אנשים שמחמת הזהירות והפחד, סגרו עצמם בביתם פנימה ולא יצאו כלל כדי שלא להיות בקרבת אנשים וחלילה להידבק, ויש אנשים שעד לאחרונה ממש היו ספונים וטמונים בביתם פנימה, הם התפללו ביחידות מחמת חשש סכנה.

ברם בפועל ידוע, שרובא דרובא של כל אלו שסגרו עצמם, נדבקו בדרך לא דרך באותה מגיפה. והרבה שואלים "איך קורה כזה דבר, והלא לא באו בקרבת אנשים כלל?"

וי"ל בדרך צחות, שזה רמוז בחז"ל (ראה מס' עירובין דף י"ג ע"ב): כל הבורח מן הכבוד – "כוביד", הכבוד – "כוביד" רודף אחריו...

סיפר הרב ישי מזלומיאן שליט"א מחשובי לומדי כולל "בית דוד" בחולון מעשה שאירע לאחרונה עם חמיו, הרב רחמים כהן שליט"א מגדולי מקימי התורה בעיר הרצליה. ומעשה שהיה כך היה, חמיו הוצרך להתאשפז בבית החולים לצורך טיפול רפואי קצר, לקראת סיום האישיפוז, הסתכל גיסי במסמכי חמי וראה כי פג תקפו של הרישיון נהיגה. "אמר לו גיסי, אבא, עבר הזמן של הרישיון, אינך יכול לנהוג ברכב עד שתחדש את הרישיון..." (ואגב, עצם הדבר שגיסי אמר לו את זה ולא שוטר, היא השגחה פרטית מיוחדת...)

ובאמת מאותו יום החל חמי הרב רחמים לצעוד ברגליו לבית הכנסת – מהלך של כעשרים דקות. אף שההליכה שלו היא בקושי ובמאמץ, לא עלה על דעתו להימנע מתפילה במנין, בבית הכנסת שלו, באחד הבקרים, בדרכו לתפילת וותיקין, החלו לרדת גשמים מרובים שהקשו את ההליכה. פתאום נעצרה לידו מכונית, מתוך המכונית נראתה דמות אשה, מסתבר שהכירה את הרב, ופנתה בהצעת עזרה "כבוד הרב רחמים, בבקשה תכנס לרכב, אסיע אותך לבית הכנסת..." הרב ראה שברכב נוהגת אשה, ונמנע מלהיכנס לרכב, מחשש לאיסור יחוד בשעות הבוקר המוקדמות והחשוכות. "תודה רבה, אני מסתדר..." סירב בנימוס "אבל יורדים גשמים עזים, איך אפשר לצעוד בגשם הזה" ניסתה האשה לשכנע. "תודה רבה, אין צורך, אני מסתדר, תודה..." והמשיך ללכת בגשם השוטף. למחרת, התקשרה אותה אשה לבית הרב, ובישרה שהיא עשתה בדיקת קורונה, ומתברר שהיא חיובית וחולה בקורונה... "אם הרב היה מצטרף לנסיעה, היה נדבק" אמרה האשה בהתרגשו, וכך בזכות שמירה על איסור יחוד, זכה להינצל מהמחלה...

כידוע שלאחרונה יצא מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א - על ישראל הדרתו בקרית וויז'ניץ בני ברק בחריפות נגד השטריימל עם הקרוין [כתר], ואף ביקש מכמה חתנים שיורידו את הכתר מהשטריימל. והרבי אף אמר פעם ברבים, מה ששמע מפי חתנו כ"ק מרן האדמו"ר מוויזשניץ-בית שמש שליט"א, ש"קורונה" הוא מלשון "קרוין", והקורונה מגיע מזה שהולכים עם הקרוין על השטריימל, כשכוונתו לומר שזה מגיע מזה ששינו את הלבוש...

לאחרונה התקיים בא"י שמחת החתונה לנכדו של כ"ק האדמו"ר מוויזשניץ-גיבערס, והיות שמחמת הקורונה מאוד קשה לנסוע מאמריקא לארץ ישראל, לכן לא נסעו החסידים עם הרבי להחתונה.

בעיירה מאנסי מתגוררים קבוצה מחסידי הרבי מוויזשניץ-גיבערס, ובדרך כלל בשבתות השנה הם מתפללים בבית מדרשו של כ"ק האדמו"ר מוויזשניץ-מאנסי, ובראש השנה וביומא דפגרא הם נוסעים אל הרבי שלהם בגיבערס. בליל החתונה, מחמת חפצם הגדול ורצונם העז להשתתף בשמחת החתונה של רבם, התאספו החסידים במקום מסויים במאנסי, ורקדו ושמחו בשמחת רבם מריחוק מקום ומקירוב לב.

כשנודע לכ"ק האדמו"ר מוויזשניץ-מאנסי שליט"א מזה, ביקש ממקורביו שיבררו באיזה מקום הם מקיימים את השמחה לכבוד השמחה בבית רבם. כשנודע לו המקום והזמן, נסע הרבי לשם, ומה מאוד נשתוממו החסידים לראות באמצע הריקודים, שהדלת

נפתחת והרבי ממאנסי נכנס, ומתחיל לרקוד עמם ולשמוח בשמחה הגדולה של רבם...

בתקופת ה"קורונה", נתנו במדינת אמעריקא "דמי אבטלה" – סכום מכובד – לאלו שהיו מחוסרי עבודה.

ביום מן הימים נכנס אצלי איש אחד, ושאלתי אותו "וואס טוט איר פאר פרנסה?" [במה הינך עוסק לפרנסתך], השיב לי האיש "איך דארף האבן פרנסה, האב איך אויפגעהערט ארבעטן" [אני צריך פרנסה, אז הפסקתי לעבוד]...

ומענין לענין, מסופר, שאחד נכנס אצל רבו והתאונן מרה שאין לו פרנסה, אמר לו הרבי: השתדל להיות בשמחה אז תזכה לפרנסה, כי הסופי תיבות של "והיית אך שמח" (חת"ך) הוא שם שמסוגל לפרנסה, בהיותו גם הס"ת של "פותח את ידך", אמר לו האיש: רבי! איך ביכולתי להיות שמח כשאין לי פרנסה? פתח הרבי את פיו בחכמה ואמר לו: וואס טוט מען נישט פאר פרנסה [מה לא עושים בשביל פרנסה]...

כידוע שהמצב בארץ ישראל הוא מאוד אנגעצויגן (מתוח) רח"ל מחמת החולי של הקורונה ל"ע. בערב ראש השנה שעעל"ט סגרו את כל הארץ שלא יוכלו לנסוע ממקום אחד להשני, והרבה חסידים

היו דאוגים מאוד שאם יסעו אל רבותיהם לראש השנה, אזי במוצאי החג הם לא יוכלו לחזור לביתם, כי הממונים אמרו שמי שנוסע בערב ראש השנה למקום אחר, שיקח בחשבון שיצטרך להישאר שם לשבועיים לכל הפחות, כי לא יתנו לחזור לשום אחד לביתו, ואכן היו חצרות מסויימות שהתקבל הוראה בפקודת הקודש שלא יבואו לנסוע אל הרבי וישארו להתפלל כל אחד במקומו.

אך בוויז'ניץ, התקבל הוראה מאת הרבי שליט"א - על ישראל הדרתו בקרית וויז'ניץ ב"ב, שכל אחד יכול להגיע לבני ברק מכל רחבי הארץ, ואין מה לדאוג בענין החזרה במוצאי החג, כי כולם יוכלו בעז"ה לחזור לביתם בלא שום עיכובים חלילה. ובעת עריכת השולחן נעילת החג - שהתקיים כראוי ברוב פאר והדר - אמר הרבי שאין מה לדאוג, כולם יוכלו בעז"ה לנסוע לביתם ויגיעו בשעה טובה ומוצלחת.

לאחר נעילת החג, התחילו המוני החסידים לעבור אצל הרבי להיפרד ממנו ולקבל ברכת "צאתכם לשלום", ובאמצע עצר הרבי את החסידים, ונטל לידיו רמקול ואמר להמוני החסידים: אני מאוד מתפלא, כולם שעוברים אצלי, מבקשים ברכה שיזכו לחזור לביתם בלא עיכובים - אינני מבין! - ממה כל כך לחוצים ודאוגים?? הלא יש רבוננו של עולם שהוא מנהיג את העולם, וצריכים לסמוך עליו ולבטוח בו שינחנו במעגלי צדק למען שמו, וכל אחד יחזור לביתו בלי שום מכשול! והוסיף הרבי שליט"א ואמר: ואם הממונים יעצרו את אחד מכם, וישאל היכן היית, אז יאמרו האמת "היית בוויז'ניץ לראש השנה"...

אח"כ שמעתי מכמה וכמה אברכים שמתגוררים בערים שונות בארץ ישראל, שבמוצאי ראש השנה כשנסעו לביתם, עיכבו אותם

שוטרי הגבול, ושאלו אותם מהיכן הם באים, וענו להם "היינו בוויז'ניץ לראש השנה", ומיד הניחו להם להמשיך הלאה ללא שום בעיות ועיכובים...

לאחרונה התפרסם סיפור נפלא של "השגחה פרטית" שסיפר הרה"ח ר' דב מוצ'ניק הי"ו, שליח חב"ד באוקסנארד - קליפורניה, וכך סיפר:

בעת שהתעסקתי בקבורתו של יהודי זקן שנפטר ל"ע עקב שנדבק בקורונה, זכיתי להארה מן השמים וראיתי עין בעין השגחה פרטית מיוחדת.

במהלך השנים עסקתי רבות בקבורתם של אנשים יהודים מהקהילה, מעולם לא אירע שבעת הלוויה לא ישתתפו מלבדי עוד אנשים, ולפחות עוד אדם אחד, אמנם במהלך קבורתו של יהודי זקן זה שהתגורר באוקסנארד ונפטר בשנתו הצ"ב, שום אחד מבני משפחתו לא יכלו להשתתף בהלווייתו מחמת חשש שלא יידבקו בחולי הקורונה, וכולם נשארו מחוץ לעיר, ולכן לא הייתה לי ברירה וטיפלתי בכבוד הראוי של הנפטר בעצמי.

לאחר שקברתי כדת וכדין, אמרתי את כל התפילות כרגיל חוץ מה"קדיש", מאחר ולא היו עמי עוד תשעה אנשים, מאוד הצטערתי שאין ביכלתי לומר גם "קדיש" לטובת הנפטר, אמנם מחוסר ברירה נפניתי לרכבי כדי לנסוע לביתי.

כשהתחלתי לצאת מבית העלמין, הכניס בי הקב"ה מחשבה לנסוע בכיוון ההפוך לחלוטין של היציאה ולכביש שמוביל לחלק חדש של ה'פארק' באזור, ולפתע אני רואה משפחה בצד השני

עומדת ליד איזה קבר והם נראים מבולבלים ואובדי עצות, עצרתי, פתחתי את החלון ושאלתי אם הכל בסדר ואם הם צריכים עזרה, ענו לי האנשים שהם תשעה אנשים וחסר להם עוד אדם אחד להשלמת המנין כדי שיוכלו לומר קדיש לאבא שלהם שנפטר, כמובן שמיד הצטרפתי אליהם והשלמתי את המנין, ואח"כ ביקשתי מהם לבוא עמי לקבר הטרי של הזקן שקברתיו קודם, אמרתי קדיש, וכך נשלמה לה קבורת מת מצוה כדת וכדין עם אמירת קדיש במנין של עשרה אנשים, בהשגחה פרטית מיוחדת...

שמעתי בדרך צחות, שאפשר לרמוז לזה מה שאומרים בתפילת שחרית ב"ובא לציון" – "ומקבלין דין מן דין ואמרינן קדיש"... (ששניהם השלימו זה לזה מנין לאמירת "קדיש")

בליל שב"ק העעל"ט בעת התפילה, הבחנתי באחד המתפללים בבית מדרשנו שהוא אומר קדיש יתום, והיה זה לפלא בעיני, שכן ידעתי שהלה אינו באמצע השנה על הוריו ואין לו יארצייט כעת, וכמו כן הוא אינו "קדיש זאגער".

לאחר התפילה ניגש אלי אותו מתפלל, וסיפר לי סיפור נפלא בהתרגשות נוראה, וכך סיפר לי:

לפני כמה חדשים נפטר חמי ז"ל – שבדרך אגב התגורר בבית אחד ביחד עם כ"ק הרה"ק מריבניץ זי"ע ברוסלאנד – והוא השאיר אחריו שני ילדים, בן אחד המתגורר בארץ ישראל, ובת אחת – ה"ה אשתי – המתגוררת בחוץ לארץ. אתמול בלילה חלמה אשתי, שאביה הגיע אליה ומתאונן, למה אף אחד אינו אומר אחריו קדיש. היא התעוררה בבהלה ומיד חזרה ונרדמה, לאחר זמן מה חלמה

שוב שאביה מתאונן מרות שאף אחד אינו אומר אחריו קדיש, ויש לו מזה עגמת נפש נוראה עד למאוד. אשתי התעוררה שוב בבהלה גדולה, ומיד התקשרה לאחיה שבארץ ישראל ושאלה אותו אם הוא אומר קדיש אחר האב. השיב האח בהשתאות, שאכן עד היום אמר קדיש כרגיל, אך כעת הוא נמצא בבידוד בביתו מחמת הקורונה, ולכן הוא מתפלל בבית ביחידות ואינו אומר קדיש, וממילא – אומר האישי – אני אומר כעת קדיש לטובת נשמתו של חמי ז"ל...

אחדות בתוך בידוד
שיחת חיזוק על הטלפון
לאור המצב הקשה של הקורונה
ד' ניסן תש"פ

אחים יקרים! בשבת שעלע"ט, בעמדינו בבית המדרש, אנו מביטים סביבנו, ספסלים ריקים! שולחנות ריקים! היכן הם האברכים היקרים? היכן הם הבחורים מלאי חן שמתפללים עמנו בקול ובנעימות? היכן הם הילדים היקרים והמתוקים שעונים "אמן יהא שמיה רבא" כל כך יפה? מתי נתיישב בצוותא לקידושא רבא? מתי נתוועד ונסעד יחדיו בשלש סעודות? הלחלה ורעדה יאחזונו!! אבל צריכים להתחזק...

בדד ישב – האומנם??

נעים זמירות אומר (תהלים מ"ב, ח'): תהום אל תהום קורא לקול צנוריד. שמעתי פעם אימרא נוראה מאת גגה"צ רבי אברהם חיים שפיצער זצ"ל אב"ד "אור החיים" בבארא פארק, וכך אמר. "תהום" היא מקום עמוק מאוד, וזה רומז ללב האדם שהוא המקום העמוק שבו – דהיינו עומק הלב, וכך אומר דוד המלך "תהום אל תהום קורא" – כשלב אדם אחד קורא ללבו של האדם השני, כשיש קשר לכבות בין שתי הלבבות הללו, לב אחד מרגיש את הלב השני, האחד מתפלל עבור השני, הוא חושב ודואג להשני, הוא מקושר עם השני, אז "לקול צנוריד" – אזי נעשה בין שתי הלבבות "צינור", שהוא מחבר ומקשר את שניהם, והם נעשים לב אחד.

חז"ל אומרים (מס' סנהדרין דף ל"ט ע"א): כל בי עשרה שכינתא שריא. ולכאורה יש להבין, מהו הלשון של "כל"? והלא היה די אם היה נאמר "בי עשרה שכינתא שריא".

ואמר הרה"ק בעל "אהבת שלום" מוויזניץ זי"ע, שהלשון "כל" הוא לשון של התכללות, אם יש את הבחינה של "כל" בי עשרה, יש אחדות בין האנשים האלו המתפללים, יש קשר ביניהם, כל בי עשרה, כשעשרה אנשים אלו מתכללים יחדיו, דווקא אז שכינתא שריא, שכן השכינה שורה רק כשבני ישראל הם באחדות ומקושרים איש אל רעהו.

מיתאמרא אימרא חריפה משמיה דהרה"ק ה"בית אהרן" מקארלין זי"ע, אם ישנם עשרה יהודים שמתפללים ביחד, אבל אין שורר ביניהם אחדות, אין זה תפילה **בצינור**, הם עשרה יחידים שמתפללים במקום אחד!!!

ולכאורה הרי זה פלא, אם ישנם עשרה יהודים שמתפללים במקום אחד, הלא זהו ציבור, ומפני מה אם אין אחדות ביניהם אין זה נחשב לתפילה בציבור?

ברם לדברי ה"אהבת שלום" הדברים מובנים היטב, שכן אומרים חז"ל (מסכת ברכות דף ו' ע"א) במעלת התפילה כשהיא בציבור, שמעלת תפילה בציבור הוא מפני שהשכינה שורה שם, וכמו שנאמר בפסוק (תהלים פ"ב, א'): אלקים ניצב בעדת קל, שהשכינה שורה כשיש ציבור, אבל אם אין אחדות ביניהם, הלא אז אין השראת השכינה – "כל" בי עשרה שכינתא שריא – רק אם יש הבחינה של "כל", כשיש אחדות בין עשרת האנשים, אז יש השראת השכינה, אבל אם יש פירוד בין המתפללים, ואין שם אחדות, אז חסר שם השראת השכינה.

ממילא הכל מובן היטב, שאם אין אחדות בין המתפללים, אז אפילו ישנם עשרה אנשים, אין זה תפילה בציבור, שהרי הם עשר יחידים.

ממילא, לפי דברינו חשבתי שאפשר לומר גם ההיפך, אם ישנה להבחינה של "תהום אל תהום קורא לקול צינוריד", שלב אחד מקושר אל השני, יהודי אחד חושב מהשני, יש אצליהם הצינור שמחבר את הלבבות ועושה אותם ללב אחד, אז הגם שכל אחד מתפלל בביתו, ובפועל אין מנין, אבל יכול להיות שאכן המעלה של תפילה בציבור יש גם במצב הזה! שכן יש כאן הבחינה של "כל" בי עשרה, ויש כאן השראת השכינה, כשהיהודים מקושרים אחד אל השני – "תהום אל תהום קורא לקול צינוריד" – ששורר האחדות ביניהם, יש ההרגשה של אחד לזולת, אחד חושב מהשני, האחד מתפלל עבור השני, אז יש כאן המעלה של תפילה בציבור!

כת הרבים אינו נדחה

אנו רואים דבר מעניין, כשבאים לשדה התעופה (עירפאר"ט), כשבא אדם יחידי בשעריו, שכיח מאוד שיעצרו אותו במעבר הגבולות, לבדוק את חבילותיו אם הוא מעלים את המכס וכדו', לא כן הם פני הדברים כשציבור שלם באים ביחד, קבוצה של אנשים, שאז בדרך כלל אין מוציאים יחיד אחד מקבוצת האנשים לבדוק את חבילותיו, רק מניחים אותו לעבור עם כלל הציבור הבאים ביחד.

ממילא, כשתפילת יחיד עולה השמימה, הדבר מסוגל שיבדקו את התפילה של היחידי אם היא כדת וכראוי, ככוונה הראויה, אבל כשתפילת הרבים עולה השמימה, היינו תפילה בציבור, הרי זה הולך כחבילת הרבים, שהכל עובר במעברי הגבול, ואין מוציאים את היחיד לבדוק את תפילתו שלו, רק הכל נחשב כחבילה אחת גדולה שעולה ומגיעה בקל עד לכסא הכבוד.

אשר על כן, אם ישנה להבחינה של "כל בי עשרה – תהום אל תהום קורא לקול צינוריד" – היהודים מקושרים אחד אל השני, יש ביניהם קשר לבבות, ממילא יתכן מאוד שכל התפילות שאנו מתפללים כל אחד בביתו שלו, מתקשרים ומתקבצים יחד בעודם באויר, וכל התפילות עולים השמימה כמקשה אחת של תפילות הציבור, שכן יש בזה המעלה של תפילה בציבור, יש בזה המעלה של השראת השכינה, וממילא כל התפילות שלנו עולים כחבילה אחת, וממילא התפילה תבקע רקיעים ותגיע במהרה עד לכסא הכבוד!

ובאמת רואים אנו בנוסח התפילה, שהכל נאמר בלשון רבים, "אבינו מלכנו", שמע קולנו", למה אין אומרים "אבי מלכנו", "שמע קולנו", ובפרט בתפילת שמונה עשרה בלחש, שכל אחד מתפלל לעצמו, היו צריכים לומר הלשון "אבי מלכנו"?

אלא מפני שיש בינינו קשר לבבות, והמעלה של תפילה בציבור היא שכל אחד חושב מהשני, כל אחד מתפלל עבור השני, ממילא אומרים "שמע קולנו".

וממילא, אפילו שכעת מחמת המצב כל אחד מתפלל בביתו, הרי זה הבחינה של "שמע קולנו", וזה נחשב לתפילה בציבור שעולה עד לכסא הכבוד, שכן "כל בי עשרה שכינתא שריא".

דבר אחד לא איבדנו

מספרים על המשפיע הנודע מגדולי וחשובי חסידי חב"ד הגה"ח רבי שמואל מונקעס זצ"ל, שפעם אחת נשרף ל"ע כל ביתו על תכולתו ועציו ואבניו, וב"ה שהוא ובניו ביתו ניצלו בניסו ניסים, אבל הבית וכל ההיטים והחפצים נשרפו כליל ולא נותר מהם אלא הר אפר ובוץ.

רבי שמואל עמד בחוץ והביט איך שלשונות האש האיזומה מכלים את כל ביתו, ועמד כמחרישי. סביבו עמדו ידידיו ומכריו ושכניו, והביטו נרעדים ונרגשים איך שלפתע ננער רבי שמואל משרעפיו, ופתח את פיו ואמר בקול רם ובשמחה רבה את הברכה "ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם"... כל הסובבים היו בטוחים שהוא הולך לסיים את הברכה ולומר "דיין האמת", אך לא, הם עמדו נרעשים ומשתוממים לשמוע את סיום הברכה "שלא עשני גוי!"

ולאחר שסיים את הברכה, החל ר' שמואל לרקוד ולזמר "שלא עשני גוי" – "טאטע איך דאנק דרך טאטע איך לויב דרך אז איך בין א איד – טאטע איך דאנק דרך טאטע איך לויב דרך אז איך בין א איד"... והוא מזמר ורוקד וקופץ מרוב התרגשות. כל הנוכחים עמדו משתוממים, מה קורה כאן? הלא כל הבית נשרף לעיניו, והוא רוקד ומזמר? וכי נטרפה ביתו חלילה?!

ר' שמואל ראה את מבטי השכנים ואותות התמיהה אשר ניכרו על פניהם, ונפנה להסביר להם פשר הדברים, וכך אמר להם ר' שמואל: הבה ונתאר לעצמינו, אם כזה מקרה היתה קורה אצל אחד הגויים להבדיל, והלא הוא היה נותר בחוסר כל פשוטו כמשמעו, שכן גם הלאיל אותו הוא עובד, היה נשרף בלשונות האש, אבל כעת – אומר ר' שמואל – אפילו שכל הבית נשרפה לדאבונינו, אבל דבר אחד אין יכולים לקחת ממני, דער הייליגער באשעפער! הלא הקב"ה הוא עמדי בכל מקום שהנני שם! ממילא דווקא כעת הוא הזמן הנכון להודות ולשבח להקב"ה "שלא עשני גוי", שכן יהודי אינו נשאר בשום מצב ללא הריבונות של עולם.

וממילא, מי כעמך ישראל, אנו מכימים ורואים את בני ישראל, איך שכל אחד אמנם סגור ומסוגר בביתו פנימה, אמנם לא ככל הגויים בית ישראל, שכן הגוי כששערי ביתו נעולים, והוא יושב סגור בביתו ואינו יכול לצאת להבליט ולטשטויותו, הרי הוא אבוד לגמרי שבור ורצוץ, הלא אין לו כלום! אבל יהודי, אפילו שהבית המדרש סגור, אבל הרי הקב"ה נמצא בכל בית יהודי, בכל בית יהודי ישנה השראת השכינה, אין שום יהודי שהוא בודד, כל אחד יש לו עמו את הקב"ה!

וממילא, כעת הזמן הנכון לברך בקול רם ולומר בשמחה רבה מתוך רוב הודאה ושבח להקב"ה "שלא עשני גוי!"

על כל נשימה ונשימה

והנה, כעת שאנו נמצאים במצב קשה כזה רח"ל, צריכים אנו ללמוד להודות להקב"ה על כל נשימה ונשימה, האדם קם בבוקר, הוא יורד מהמטה, הוא הולך ויושב, מסדר ענייניו – לפעמים יכולים לשכוח שיש בורא כל עולמים שברא את כל העולם, כל דקה בחיים הלא זהו ניסים ונפלאות. היום, במצב הזה, כשקמים בבוקר, הלא כל אחד ואחד פותח פיו מיד להודות ולשבח להקב"ה על כל נשימה ונשימה! וזה צריכים אנו לקחת עמנו לאורך ימים ושנות חיים כצידה לדרך, בעז"ה כשנחזור בקרוב לשיגרת החיים הרגילים והבריאים, צריכים אנו לזכור להודות להקב"ה על חסדיו המרובים עמנו בכל יום ובכל עת ובכל שעה.

במזמור "הודו לה' כי טוב" (תהלים ק"ז) נזכרים מאורעות שונות שעוברים על האדם, תעו במדבר וכו', וגיגעו עד שערי מות וכו', חולה שנתרפא, יורדי הים ויוצא מבית האסורים, ובסוף המזמור נאמר "מי חכם וישמור אלה ויתבוננו חסדי ה'". ומיתאמרא משמיה דהרה"ק מבעלזא זי"ע אימרא נוראה, וכך אמר:

ישנו אדם שרואה שהגיעו עליו ימים קשים ל"ע, והוא נכנס למצב של סכנה. נשאלת השאלה, האיד יכול למנוע מבעוד מועד ולהישמר מלהכנס למצב כזה של סכנה, מה יעשה האדם להינצל שלא להגיע עד שערי מות וכו'?

ברם, אם האדם אינו מתבונן בחסידיעתא דשמיא בחייו היום יום, הכל הולך אצלו כשורה, הוא אינו מכיר בהיסיים הנסתרים בכל רגע ורגע, אדם כזה מקבל לפעמים מאת הקב"ה איזה "תזכורת", הוא עובר מצב של סכנה ואח"כ ניצול מזה, וזה מעורר אותו מתרדמתו, והוא מתעורר לחשוב בגודל טובותיו של הבורא ובהשגחתו התמידית עליו שלא יאונה לו כל רע, ואז מתחיל להודות לה' על כל חסדיו וטובותיו עמו, ומתפנה לחשוב ולהתבונן בעינא פקיהא בכל חסדי השי"ת עמו.

אמנם אם האדם יתבונן מידי יום ביומו על חייו הנתונים לו במתנה מאת הבורא יתברך שמו, ויתבונן בכל הניסים והנפלאות שעוברים עליו בכל עת ובכל שעה, ויכיר בגודל השגחת הבורא בפרטיות עליו על כל צעד

ושעל, וידע שאין שום דבר העובר בעולם שהוא מקרה, אין שום דבר בעולם שהוא טבע, רק הכל הוא בהשגחה עליונה, אזי אז לא יצטרך הקב"ה לשלוח לו "תזכורת" להתבונן בחסדי השי"ת עליו, כדי שיראה בעינים פקוחות שיש הקב"ה בעולם המחדש בטובו בכל יום מעשי בראשית.

וזהו שאומר דוד המלך ע"ה: "מי חכם וישמור אלה" – איך יכול האדם לשמור את עצמו שלא תבוא עליו שום מחלה ופורענות, אם "ויתבוננו חסדי ה'" – כשיקדים להתבונן בחיי היום יום בחסדיו הגדולים של הבורא יתב"ש, שכן אז לא יצטרכו להזכירו מלמעלה שיש הקב"ה בעולם...

ונשמרתם מאוד לנפשותיכם

אחים יקרים! נצוינו בתורתנו הק' (דברים ד', ט"ו): ונשמרתם מאוד לנפשותיכם, כל אחד ואחד ישמור על בריאותו, על בריאות משפחתו, ועל שלומו ובריאותו של השני, וכל אחד יעשה מה שצריכים לעשות, ואף אחד לא יהיה "אויבער-חכם", רק ציינתו לכל ההוראות בענייני הבריאות שמסרו לנו.

בעיר ווילנאוויץ, כשהרה"ק בעל "אמרי חיים" מוויז'ניץ ז"ע כיהן בה כרב, עוד בחיים חיותו של אביו הרה"ק בעל "אהבת ישראל" ז"ע, התגורר בה החסיד המפורסם ר' מרדכי חנא פוקס ז"ל. יום אחד לאחר התפילה נחלש ר' מרדכי חנא והתעלף. כשעוררוהו מעלפנו, ניגש אליו ה"אמרי חיים" ואמר לו שהוא גוזר עליו בגזירת מרא דאתרא שיאכל כל יום לפני התפילה, כדי שיהא לבו חזק ויהיה לו כח להתפלל.

ה"אמרי חיים" הוסיף ואמר לו, אם קשה לך לקבל את דבריי, אזי בפעם הבאה כשתשהה בגרויסווארדיין אצל אבי ה"אהבת ישראל", תשאל אותו כיצד להתנהג.

תיכף ומיד נסע ר' מרדכי חנא לגרויסווארדיין, ושאל את ה"אהבת ישראל" כיצד להתנהג. אמר לו ה"אהבת ישראל", "אם המרא דאתרא הורה לך לאכול קודם התפילה, מוכרח אתה לקבל את דבריו ולאכול כל יום לפני התפילה", ומאז היה ר' מרדכי חנא מתנהג כן כל ימי חייו וטעם משהו קודם התפילה.

שנה אחת חל ערב פסח בשבת, ובאותה שבת התפללו תפילת שחרית בשעה מוקדמת כדי שיוכלו לסיים ולאכול את החמץ קודם הזמן. לפתע ראו החסידים ששהו בבית המדרש את ר' מרדכי חנא כשהוא מתרוצץ בבית המדרש מפניה לפינה ומחפש דבר מה. ניגשו אליו החסידים ושאלו אותו "ר' מרדכי חנא, מה אתה מחפש?", השיב להם ר' מרדכי חנא ואמר שהוא מחפש איזה חתיכת חמץ כדי לאכול. הסתכלו עליו החסידים בתימהון ושאלוהו "מפני מה אתה צריך כעת חתיכת חמץ?" השיב להם ר' מרדכי חנא "כי כך ציונו הרבי, שהשני חייב לאכול משהו קודם התפילה".

חייבו החסידים, ואמרו לו "ר' מרדכי חנא! לא זו היתה כוונת הרבי, כוונת הרבי הייתה על התפילות שמתפללים בשאר ימות השנה, שכן בדרך כלל כשמסיימים להתפלל בשעה מאוחרת, אז הלב חלש, וכדי שלא יחלש לבך הורה לך הרבי לאכול עוד קודם התפילה, אמנם כעת שמתפללים מוקדם, ואין כמעט חתיכת חמץ בנמצא, על היום הזה – בודאי לא התכוין הרבי שתאכל".

כששמע ר' מרדכי חנא את דבריהם, התחיל לצעוק עליהם ואמר "דרייט מיר נישט ביים קאפ (אל תבלבלו לי את הראש), אל תעשו בעבורי חשבונות מה הייתה כוונת הרבי, הרבי הורה לאכול קודם התפילה וחייבים לצייט, לא צריכים להיות אויבער-חכם!"...

ישנם אנשים מסויימים שעושים חשבונות (וכמו שכבר המליצו המושלים ברמו על אנשים כאלו את הפסוק (קהלת ז', כ"ט): לבד ראה זה מצאתי אשר עשה האלקים את האדם ישר, והמה בקשו חשבונות רבים...), לא התכוונו לאנשים צעירים, לא התכוונו לאנשים בריאים, לא אלי התכוונו... לא צריכים להיות אויבער-חכם, צריכים להתהלך בתמימות, ונשמרתם מאוד לנפשותיכם, מה שכל גדולי ישראל הורו לעשות, צריכים לקיים כראוי ובלא שום חשבונות.

יעזור הקב"ה, שכל אחד ואחד יהיה בריא ושלם בגוף ובנפש בבריאות השלימות, וישלח רפואה שלימה לכל אחינו בני ישראל החולים והמצפים לרפואה, ובקרוב מאוד נחזור להתוועד יחדיו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות בריאים ושלימים חיים וקיימים, ובצוותא חדא נקבל את פני משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

ובגוים לא יתחשב

שיחת חזיון בקו הטלפון של מערכת וויז'ניץ

לאור המצב הקשה של הקורונה

י"ג אייר תש"פ

לפני כמה שבועות קיבלתי טלפון מוהרה"ח ר' חיים מאיר שטערן שליט"א, (הכותב של הדברי תורה של מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א - על ישראל הדרתו בקרית וויז'ניץ בני ברק), והתבקשתי על ידו לזכות את הרבים ולשאת דברים בענייני השעה לכבוד אלפי השומעים בקו מערכת וויז'ניץ, לאור המצב הקשה ששורר בכלל ישראל עקב הקורונה.

פותחין בכבוד אכסניה, בראש ובראשונה ברצוני להודות להלל ולשבח להעומדים בראש המערכת הנפלאה הזו - מערכת וויז'ניץ - שזוהו הצינור לאחד ולקשר את כל אנשי בכל העולם לחצר הקודש, ובפרט שהרב חיים מאיר שליט"א משמיעו וחוזר מידי שבת בשבתו על הדברי תורה של הרבי שליט"א בטוב טעם ודעת בשפה ברורה ונעימה ובהירות נפלאה. ויה"ר מלפני אבינו שבשמים שיזכה להמשיך בעבודת הקודש הכבירה בבריאות הגוף והנפש.

לפני הרבה שנים שמעתי אימרא נפלאה מפ"ק של הרבי שליט"א - היה זה בשנות המ', או תשמ"ו או תשמ"ז, בעת שהרבי שהה בלייקוד, והמתנתי לשעת הכושר להיכנס אליו באכסנייתו, ובעת היכנסים אמר לי הרבי, "חשבתי רעיון נפלא", וכך אמר הרבי שליט"א:

איתא בחז"ל (מס' ברכות דף ה' ע"א): אם רואה אדם שיסורין באין עליו יפשפש במעשיו, פשפש ולא מצא יתלה בביטול תורה. ולכאורה איך שייך מציאות כזו שפשפש במעשיו ולא מצא עוון, הלא אין עבירה כביטול תורה, ואיך שייך שבעת שמשפשש הוא לא מוצא עוון, ורק אח"כ הוא תולה בביטול תורה. ואמר הרבי שכך עלה בדעתו: הלא בעצם, "יסורים" - הרי הם דבר טוב להאדם, וכמו שבאמת אחז"ל (שם) שיסורים ממרקיין את עוונותיו של האדם, וכמו שמבואר בספר "אור החיים" הקדוש (דברים ד', כ"ט ד"ה ובקשתם), שעל ידי היסורים נמתקים עוונותיו של האדם, וזה תועלת גדולה לאדם בעולם העליון שעוונותיו מתכפרים בעולם הזה.

ברם לפעמים יש מצב, שהיסורים הם כל כך גדולים וקשים ר"ל, עד שזה מפריע לו כבר בעבודת ה'! - הוא אינו יכול ללמוד ואינו יכול להתפלל.

זהו מה שאמרו לנו חז"ל "אם רואה אדם שיסורין באין עליו" - שהיסורים הם רבים וקשים ואינם מסתלקים הימנו - "יתלה בביטול תורה" - "יתלה" - יתלה סיבת הדבר שהוא מבקש מהקב"ה שיפסקו היסורים ממנו, ב"ביטול תורה", ויאמר - רבונו של עולם - היסורים האלו גורמים לי "ביטול תורה" - איני יכול ללמוד! - איני יכול להתפלל! - היסורים מפריעים לי מעבודת ה'! - ואמנם יודעני שהיסורים המה טובים מאוד, וצריכים ליתן להקב"ה שבה והודאה על כך, אמנם כשהיסורים גורמים שאין יכולים לכון כראוי בעת קריאת שמע, אי צריכים לבקש אז ולהתחנן ולומר - "רבונו של עולם - עד כאן!..."

מסופר שחסיד אחד מחסידי הרה"ק מסקווירא זי"ע, היה גר במקום רחוק מרבו, ובאותה סביבה גרו הרבה גוים, והאיש הזה היה מתאונן תמיד בפני רבו שהוא אינו יכול לסבול את הסביבה וקשה לו מאד לגור ביחד עם הגוים, ושהדבר זר ומרוחק להנהגתו, ושהוא מפחד על ילדיו איך יוכלו לגדול לתלמידי חכמים יראים ושלימים כשהם עדים לזולתם של הגוים הגרים במרחק קרוב לביתו, ושלא לשאול את הרבי שוב ושוב האם לא כדאי לו לעבור ולהתגורר בסביבה יהודית יותר, וכל העת היה הרבי משיבו בקצרה "היה טוב!..."

בעבור תקופה פסקו לפתע ה"שאלות" של אותו חסיד, ושוב לא נשמע ממנו דבר מה בענין ה"גל". יום אחד שאל הרבי את הגבאי "מה קורה עם חסיד פלוני, שכן כבר זמן רב לא נשמע ממנו כלום בענין מקום מגוריו וחששותיו מהגויים..." וביקש הרבי מהגבאי שיתקשר להחסיד ה"גל" וישאלהו על כך.

הגבאי התקשר אליו תיכף ומיד, ושאל בשם הרבי "מה קורה?", והחסיד השיב שברבות הימים הוא התרגל למצבו ולמקום מגוריו בין הגויים, וכבר לא מפריע לו הדבר, כי הוא רואה שזה לא כל כך גרוע כמו שהוא חשב - ס'נישט אזוי געפערלעך - הכל בסדר...

כששמע הרבי את תשובת החסיד, הורה להגבאי שיתקשר שוב להחסיד ויצווה אותו לאלתר לעזוב את מקום מגוריו ולעבור למקום סביבה יהודית! היהודי קיבל את הטלפון, והשתאה מאוד לנוכח העובדה, שהלא זה זמן רב שהוא היה משתוקק לעבור לסביבה יהודית, ולא הורה לו הרבי לעבור, ועתה כאשר הוא התרגל למצבו והוא כבר אינו מרגיש צורך לעבור, אז דווקא קעת מורה לו הרבי לעבור?! והדבר הציץ לו במאוד, והחליט לנסוע אל הרבי ולשטוח בפניו את תמיהתו.

ממחשבה למעשה אמר ועשה - הוא נסע אל הרבי ושאל את הרבי: מעיקרא מאי קסבר ולבסוף מאי קסבר - בתחילה לא נענה הרבי להפצרותי לעבור לסביבה יהודית - ואך עתה כשאני כבר מורגל למצבי אז הרבי מורה לי לעבור?

כשהרבי שמע את שאלתו, הרצינו פניו ואמר לו בנועם שיחיו ובמתק דבריו: היא הנותנת, כל זמן שראיתי שמקום מגורך אינו נוה לך, והימצאות הגויים בסביבתך אינם נותנים לך מנוח, והם טורדים את מחשבותיך תמידין כסדרן "מה היא עם חינוך ילדיך", אזי לדידי לא ראיתי שום צורך להורות לך לעבור דירה, כי ידעתי נאמנה שכל עוד אשר אינך יכול לסבול את הגויים, סימן מובהק של טהרה היא, ולא היה צורך בהול שתעבור משם, כי כאשר יש התנגדות מצדך ואינך רוצה להתרגל למצב רוחני ירוד, אין הגויים יכולים לקלקל אותך בהתנהגותם, בבחינת מה שאמרו חז"ל "מס' פסחים דף י"א ע"א" "הוא עצמו מחזור עליו לשורפו מיכל קאכיל מינייהו?", שכן כשמתעבים דבר מסויים אין רוצים בקירבת הדבר - לא כן עתה כאשר אתה מומר וזמירות אחרות, ואתה אומר שהדבר אינו כל כך רע מבחינתך, ואתה מתרגל למצב מגורי הגויים בסביבתך, ושוב אין החשש לחינוך ילדיך טורדים את שלוותך, הרי זה סימן שאתה כבר סובל את הגויים, ואתה מתחיל להיות מושפע מהם - לכן אינני מסכים שתישאר שם בשום אופן! - ואסור לך להחריש, ואפילו לרגע, ועל כן הוריתך שתעבור לאלתר לסביבה יהודית בה תוכל להנך את ילדיך בדרך התורה והיראה!...

כ"ק מרן ה"אמרי חיים" זי"ע היה אומר, בפסוק נאמר (שמות ו', ז'): וידעתם כי אני ה' אלקיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים, זה שאתם יכולים לסבול את המצריים, ההנהגה שלהם אינה מפריע לכם ואינה טורדת את מנוחתכם, ואתם יכולים לשהות בקרבתם ללא מורא או פחד רוחניים מה יקרה עמכם, אומר הקב"ה, לסבול את הגויים - זוהי הגלות המרה ביותר - ולכן אוציא אתכם במהרה מהגלות הזה אשר אתם יכולים לסבול את הגויים המצריים.

הנה, כשהתחיל המצב הקשה הזה בה אנו נמצאים כעת, כשהודיעו שלנוכח המצב מוכרחים לסגור את הבתי כנסיות ובתי המדרשות על מסגר ובריה, אמר לי אחד שהוא לא מסוגל לסבול את הדבר ואינו יודע איך יכול להמשיך את שגרת חייו בשעה שהבתי כנסיות סגורים ונעולים על מסגר ובריה, כי איך שייך מציאות כזאת שיתפללו בבית? ובפרט בשבתות וימים טובים, וכי לא יתפללו בבית המדרש? מה יהיה עם הקדושה וברכו? עם האמן יהא שמיה רבא? מה יהא עם "ישתבח" ברוב עם הדרת מלך בשפה ברורה ונעימה? הולכים להתפלל ביחידות?? וכי איך אוכל שתפילת הלל שלי יו"ט פסח אומר ואומר ביחידות? איך שייך לומר "תפילת טל" ביחידות בין ארבעה כותלי הבית? אינני יודע אם אני מסוגל דאס דורך צו לעבן!...

לאחורנה נודמן לי לדבר עם האדם הזה, ושאלתי אותו מה קורה עמו, איך הוא מסתדר עם המצב הזה, והשיב לי האדם בשמחה וקורת רוח "ב"ה אשר התרגלתי למצב הזה, זה לא כ"כ גרוע כמו שחשבת, אני

מתפלל כשאני קם בבית עם ילדי, ואיני צריך לצאת לחוץ להתפלל, ואף שלאחרונה מארגנים לא רחוק מהבית שלי מנין ברחוב, אינני רואה לנכון לצאת לשם, טוב לי להתפלל בביתי פנימה עם ילדיי בנעימות בלא לצאת לחוץ".

בשמעתי את דבריו, נשאתי את ידי ושפכתי שיח להקב"ה ואמרתי: הייליגער טאטע, הרבי שליט"א אמר שיסורים הוא דבר טוב להאדם, אבל אם "איין" יכולים ללמוד ולהתפלל, איזה תועלת יש בהיסורים האלו, קח ממני את היסורים האלה, אינני צריך אותם כלל, גענוג געווען!

אבל לאור המצב אני אומר להיפך, שאם הגענו למצב כזה ש"כן" אפשר להתפלל כך, כשהוא מתפלל ביחידות זה לא טורד את מנוחתו ושלוותו, הוא כבר רגיל לכך, ובכלל אינו צריך לדברי חיווק אודות המצב שהגענו שצריכים להתפלל בבית, הוא אינו צריך את האזהרות חוזרות ונשנות במערכת וויז'ניץ שהרבי ציוה להקפיד על כל כללי הזהירות של משרד הבריאות כשמתפללים בין אנשים, הוא אינו צריך מנין, טוב לו כמו שהוא – אם המצב הוא כך – אזי אנו צועקים מתחננים ומבקשים מהקב"ה "הייליגער טאטע, גענוג געווען! תקח תיכף ומיד את היסורים מאתנו", המוציא אתכם מתחת "סבלות" מצרים, אם יכולים לדאבונינו לסבול את הגלות בתוך גלות, איזי ה' יעזור, שבאותה מהירות שהחולי הזה הגיעה, באותה מהירות – ועוד יותר מכך ינפטר מהחולי הזה והיסורים האלו, ובני ישראל ישובו במהרה להתפלל בבתי כנסיות ומדרשות כמנהגם מימים ימימה מתוך בריאות הגוף והנפש.

וכבר אמר הרה"ק רבי יעקב שמשון משפיטווקא זי"ע ש"יותר קל להוציא יהודי מהגלות מאשר להוציא את הגלות מהיהודי" – שכן לאחר שהיהודי מתרגל להמצב הזה ולהתנהגות הגויים, והוא אינו מרגיש כלל שהוא בגלות, קשה הדבר שבעתים להוציאו משם, כי רק כשיש התנגדות, אז אין למדיים מהגויים, לא כן כשלומדים להתרגל להם, כי אז חלילה יכולים להיות מושפע מהם, וחלילה וחס להסכים לכך, שכן תוצאותיו מי יסורנה.

והן אמנם שזיה אשר חייב לשהות בדרך בביתו כדי שלא להדביק את האחרים, אזי מחמת חובת "ונשמרתם מאד לנפשותיכם", חובה עליו לשמור על כל כללי הזהירות שמתפרסמים, וכמו שהרבי חוזר ושונוה וכוּפּל את אזהרותיו שידקדקו לשמור על כל כללי הזהירות, וא"כ אסור לו לצאת מביתו כלל וכלל, וחובה עליו להתפלל בביתו, אמנם עליו לדעת, שכל זה הוא הוראת שעה, בבחינת "עת לעשות לה' הפרו תורתך", כעת יש מצוה של "ונשמרתם מאד לנפשותיכם" ו"מצוה לשמוע דברי חכמים", אבל לכל הפחות ריגיש שהוא נמצא במצב של גלות בתוך גלות, שזה מצב של "בדיעבד" ולא חלילה מצב של "לכתחילה"...

והנה, כמו שכעת כאשר אנו נמצאים בגלות, חובה עלינו להיות "מצפים לישועה", להתפלל שוב ושוב על בנין בית המקדש, וכמו שאומרים בזמירות של שב"ק "אוהבי ה' המחכים בבנין אריאל", אזי גם עתה במצב זה צריכים להיות מצפים לישועה לייחל ולהתפלל מתי נוכח כבר לחזור להתפלל בבתי כנסיות ומדרשות, אימתי בית ה' נלך, אימתי נישב וניוועד בצוותא חדא כסעודה שלישיית ושאר התוועדות, וכשנוכח לכך, צריכים באמת לרוץ לבתי כנסיות ובתי המדרשות בכל הכח ובהתחזקות יתירה יותר ממה שהיו רגילים, אבל חלילה להתרגל להמצב הזה, כזאת – היו לא תהיה!!

בפסוק נאמר (במדבר כ"ג, ט'): הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב, אפשר לומר בדרך צחות, "הן עם לבדד ישכון" – אמנם כלל ישראל נמצאים כעת בבידוד, הרבה נעולים וישובים בביתם, מתפללים בביתם פנימה ביחידות, אכן "ובגוים לא יתחשב" – על כל אחד להיזהר ולהישמר שלא ישאר כגוי, שלא יתרגל להתפלל בביתו בלא מנין, אמנם כעת התפילה בבית ביחידות היא מצוה, כי עת לעשות לה' הפרו תורתך, וכעת אנו מקיימים בכל רגע שאין יוצאים מהבית את המצוה של "ונשמרתם מאד לנפשותיכם", אמנם ברגע שהגזירה תתבטל צריכים לחזור ולחיות כיהודי...

בפסוק נאמר (דברים ט"ז, ג): "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך, וחז"ל במסכת ברכות (דף י"ב ע"ב) דרשו את הפסוק, ימי חיך הימים כל ימי חיך הלילות, ולמדו מכאן שמוזכרין יציאת מצרים בלילות, ולכאורה צריכים להבין, מתי מעלתה של מצות יציאת מצרים, וכמה נתייחדה שהיא נוהגת בימים ובלילות בשונה משאר מצוות התורה הנוהגות על פי רוב רק ביום.

ומבואר בספר "נתיבות שלום", דהנה כל אחד יודע שהתורה הוא מלשון הוראה, כי התורה היא המורה דרך שלנו איך להתנהג ולדעת כיצד להתנהג בכל עת ועונה, כי התורה איננה ספר זכרונות בעלמא וספר סיפורים לספר לנו סיפורים מהדור העבר, רק מורה דרך לכל רגע ורגע לדעת כיצד להתנהג ומה לעשות, ולכן מצות זכירת יציאת מצרים שהתורה הק' מדברת כל כך הרבה מזה, יש בזה הוראת חיים לכל יהודי ויהודי שכל אחד צריך לדעת שהיום בזמננו התורה מצוה למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך, שבכל יום ויום עלינו לדעת שצריכים לצאת מארץ מצרים, דהיינו שצריכים לצאת מהגלות שבין הגויים, לא להתרגל להמציאות של הגויים ולהנהגותיהם, לא לסבול את הגלות והטומאה והנהגות הגויים אשר סביבותינו, כי ישראל הוא עם קדוש, ולא ככל הגויים בית ישראל.

והנה, זה שצריכים להיות מרוחקים ומובדלים מהגויים, עלינו להתנהג כן, הן בימים הטובים של כל אחד, שהם בבחינת יום, שידע ויזהר וישמר שלא יושפע מטומאת העמים, שלא יושפע מהמצב ברחובות קריה, כשהכתוב אומר, למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך, שאז יצאו ישראל ממ"ט שערי טומאה – זה לא סיפור בעלמא שקרה פעם לפני אלפי שנים, זה מציאות שקורה כל יום ויום שיוצאים מטומאת מצרים, שאין למדין מן הגויים, וזה חיוב על כל אחד ואחד להיבדל מהנהגות הגויים ומטומאתם ולהיטהר ולהתקדש בקדושה של מעלה, וכמו כן בזמנים קשים שהם בחינת לילה, צריכים ג"כ להתחזק בהתחזקות יתירה להתבדל מאורחות עקלקלות ולא להידמות להגויים, לא להיות מושפע מהרחוב ודומיו, ולא להתרגל לכל ההנהגות של הגויים.

הנה כתוב במשלי (ג', י"א): "מוסר ה' בני אל תמאס, פשט הכתוב בפשטות הוא, בני! אל תמאס במוסר של הקב"ה, אמנם ב"סוד העבודה" כתב דבר נורא, שלפעמים רואים שאדם נוהג מנהג מסויים, או הולך בדרך מסויים שאינו תואם כ"כ את מעמדו, ולכן כשמעירים לו על כך אומרים לו "זה לא יפה ואינו מתאים ליהודי להתנהג כך"... וכששואל היהודי "היכן זה כתוב – תראה לי מקור בשו"ע שאסור לעשות כן" – הלא זה "פוסטע חסדישע מעשיות ושונונצנות" ושאין לזה שום מקור!...

ע"ז אמר הפסוק "מוסר ה'" – אתה יודע מהו מוסר ה'? "בני" – אתה הלא הבן שלי, "אל תמאס" – אל תמאס זה שאתה בני, שהלא כל בר דעת מבין שבנו של מלך שונה לגמרי בהתנהגותו מהבן של האיכר הפשוט – כל התנהגותו של בן מלך הוא אצילית ביותר, כי בן מלך אין הולך במקום שיש לכלוך טיט ורפש, הוא אינו משחק עם ילדי הכפריים. ולכאורה היכן כתוב דבר זה שאין לבן מלך להתלכלך או להתחבר אל ילדי הכפריים הנבערים? אלא הדבר פשוט ומובן מאיליו – ואין צריכים לכתוב כזה דבר! – לא כל דבר צריך להיות כתוב, אין צריך לומר לבן מלך שהוא צריך להתנהג יפה ושונה מבן האיכר, וכמו כן יהודי מכובד אין לובש נעלי גומי כפועל, וכל אחד מבין שבנש"ק צריך להתנהג שונה מאדם פשוט, וא"כ למה לא תבין שבן מלך – הקב"ה – שהוא מלך מלכי המלכים, צריך להתנהג כבן מלך – הוא צריך לחשוב איך ללכת ברחוב, איך להתנהג, עם מי הוא מדבר, "בני" – אתה בן המלך, "אל תמאס" – אל תמאס זה שאתה בן מלך!...

שמעתי מ"כ"ק האדמו"ר מחוסט שליט"א, שדודו כ"ק האדמו"ר מסקאליא זצ"ל יצא פעם – ביום שהיה אור צח ונעים בחוץ – ללמוד במרפסת ביתו, אך לאחר כמה דקות חזר לביתו בהתבטאו "איני יכול לסבול את האויר של הרחוב האמריקאי"...

אבי מורי ז"ל לאחר שהתגלגל בשנות השואה הנוראות ממחנה למחנה וסבל יסורים רבים רח"ל, ולאחר שאיבד את כל משפחתו במלחמה הנוראה רח"ל הי"ד, ונשאר יחיד ממשפחתו, והתגלגל ממקום למקום, עד שהגיע לדור בקנדה – במרם נסע להתגרר באמריקה, ובעת שהקים הרה"ק מטאהש זי"ע את בית מדרשו

בעיר מונטריאל – לפני שבנה את קרית טאהש המעטירה – היה אבי מה"מנין" שלו, ועמד על ימינו במסירות נפלאה.

והנה, אבי מורי ז"ל שמר כל ימיו על המסורת של אבותיו והשקיע הרבה כוחות בכך שלא לשכוח את המנהגים האלו, ולא הסכים לשנות מאומה ממה שראה אצל אביו ורביתיו, ללא שום פשרות כלל וכלל בלא שום התפעלות מאורחות אלו הדרים באמריקא וקנדה. לאחר פטירתו, מצאתי בגניזת מכתב נורא שקיבל מאחד מקרוביו לאחר המלחמה – בה הוא מתרעם עליו על שהוא עומד על משמרתו בכל הלימותו בקודש, ומתחבר עם אנשים "פרימיטיביים" כ"הרב לוי" (הרה"ק מטאהש), ואינו מכין מדוע הוא לא מתאים את עצמו למנהג המקום באמריקא וקנדה, ללמוד באוניברסיטא ולהיות בן אדם, ומסיים בתמיחה גדולה שאינו מתחיל להבינו כלל וכלל: הלא עברת מגבול לגבול כדי לצאת מהונגריה, וסבלת על כך רבות, והנה עכשיו אתה שוב בהונגריה...

מי אינו זוכר איך שמרן הרבי זי"ע בעל ה"ישועות משה", היה תמיד מרבה לעורר אודות ענין זה, שלא להתנהג אחר המאדע'ס, נישט נאכנין די גאס, ולא להיות מושפע ולא להתפעל מכל המאדע'ס והיום המגיעים מהגויים.

בשנות בחרותי בתחילת שנות המ' בלמודי בארץ ישראל, למדתי בישיבת מיר, ואז היה נמצא חבורות שונות לבחורים באיזה ישיבות, ומוזמן לזמן היו באים בחורי החבורה לבית הרבי, והרבי היה אומר להם שמועס בענייני השעה. ב"ה שהייתה לי הזכות להתגנב פנימה בעת שהרבי מסר את השמועס'ן גם לשאר החבורות לאו דוקא מהחבורה שלי (הודות להמשמש בקודש המסור יד ימינו של הרבי זי"ע הרה"ה ר' הרשל הכהן שליט"א, שתמיד פתח לי את הדלת האחורית של בית הרבי – וכמו כן הרשה לי בזמנים שונים להיות נוכח אצל הרבי, וכמה פעמים נתן לי להיכנס אל הרבי קודם תפילת שחרית ללוותו אל התפילה, כדי שהרבי יוכל להיסמך עלי ולהניח עלי את ידיו הקדושות) – עכ"פ, פעם נכנסו אל הרבי חבורות בחורים שלא הייתה להם שום שייכות לחסידות (כמדומני שהיו אלה בחורים מישיבת איתרי), וכשנכנסו אל הרבי התגנבתי גם אני פנימה לשמוע את דברי הרבי. המשב"ק ר' הרשל אמר להרבי שהבחורים האלו אינם מבינים את שפת האידיש, והתחיל הרבי להגיד בלשון הקודש.

בתוך דבריו אמר להם הרבי זי"ע כך – בהתכווננו על ביטויים שונים אשר לומדי האוניברסיטה אומרים – בדברם על עצמם... "אני לומד באוניברסיטה, יש לי תעודה כבר, אני בן אדם!"... הריים הרבי את קולו ואמר "אתה בן אדם? (דו ביסט א מענטש?)! – מי הגיד לך שאתה בן אדם? האם אתה לומד תורה הקדושה? האם אתה מרגיש טעם בשבת קודש? – אתה בן אדם? – אני אגיד לכם מי "בן אדם" – מי שיש לו חיות קדושה, "הוא בן אדם!"...

שמעתי כמה פעמים ממרן הרבי בעל "ישועות משה" זי"ע, אודות אלו שמגדלים בלורית: מי אומר שהגידול שערות יפה במקום הזה? (היכן שמגדלים בלורית), אולי יותר יפה במקום הזה – והראה במקום הפאות – וכי המשוגעים מפאריז הם יקבעו מה לעשות והאיך להתנהג?! – האב איך דען נישט געהאט אזא שיינע טאטע ווי זיי האבן געהאט?! – אזא שיינע זיידע ווי זיי האבן געהאט?! – פאר וואס פרעגט מען נישט מיך?! – אפשר פארשטיי איך בעסעס פון זיי (וכי לא היה לי כזה אב חשוב כמותם?! – סכים חשובים כמותם?! – למה אין שואלים אותי?! אולי אני מכין יותר טוב מהם)...

לפני שנים רבות הגיע כ"ק מרן האדמו"ר מסקולען זי"ע בעיירה לייקווד לשב"ק, והתפלל בליל שבת בביהמ"ד אחד שלא היה כ"כ חסדי, ואף אני הלכתי להתפלל אצלו באותו ביהמ"ד. לאחר התפילה כשעברו לפניו להתברך בברכת "שבתא טבא", ראיתי שעבר אדם אחד שלא היה מהחסידים עם בנו הילד שהיה כבר גדול, כבן תשע או עשר, ועל ראשו התנוססה לה 'בלורית' בתפארתה... והרבי כשראה את הבלורית, אמר בנעימות "אצלנו המנהג מספרים את השערות בהגיע הילד לגיל שלש שנים"...

זכורני, כשהרבי שליט"א שבת בלייקווד בפרשת ויצא שנת תשע"ז, בסעודה שלישית השתתפו הרבה מתושבי המקום, ולאחר הז'מן הגיעו עוד הרבה אנשים גם ממרחקים, והרבי דיבר דרשה חריפה נגד הבלוריות – הטשופיקעס, ובתוך דבריו אמר הרבי בזעקה מנהמת לבו, שאם אדם לומד תורה ובראשו יש

בלורית, הרי זהו מסך המבדיל בין התורה להאדם, שהתורה איננה יכולה להיכנס לראשו של האדם כשבראשו בלורית, וכך עמד הרבי ובנאום חוצב להבות אש דרש כנגד הפרצה הזאת של המטשופ.

במוצאי שבת, בעת צאתי החוצה לאחור הבדלה, השיגני אדם אחד מתושבי העיר, ורץ אחרי לומר לי דבר מה. הייתי בטוח שהלה רוצה לשפוך אש וגפרית על הרבי על דבריו שנאמרו ללא הת ומורא ופחד, אבל להפתעתי הרבה אמר לי הלה: ברצוני לומר לך שמאוד התפעלתי מהרבי, הלא הוא הגיע לכאן לאסוף כספים למוסדות שלו – וכי למה הגיע לכאן אם לא לכך – ובמקום להחניף לכל האנשים תושבי העיר, במקום זה פליקט ער זיי אריין, אין זאת אלא שאיש אמת הוא!! ליהודי כזה ראוי לתת לו כסף...

ובדרך אגב, בביקורו הנ"ל של הרבי, אז ביום ראשון פרשת וישלח זכיתי שהרבי התפלל בבית מדרשנו, ואח"כ נערכה בביתי מסיבת לחיים וקבלת פנים רבת, והרבי ביקש ממני שאשא דברים, ואמרת בתוך הדברים ברמו, ולפני שנים רבות עברו חסידי וויז'ניץ באי"ת תקופה קשה ר"ל – ולקחתי את המצב אל לבי, והדרת קרע את פשעי לגזרים.

פעם אחת בשהותי ליד שירד בית מקדשנו הכותל המערבי, פגשתי את בעל הצדקה המפורסם חסידיא ופרישא הרה"צ ר' דוד לייב שווארץ וצ"ל – שזכיתי להיות מקורב אצלו – וניגשתי אליו ואמרת בכאב מעומק לבי: פעמער טייערע – וואס וועט זיין?!...

ר' דוד לייב שמע את כאב לבי בכובד ראש, והסתכל עלי במלוא הרצינות, והרים את ידיו והחווה לעבר הכותל ואמר לי:

דו זעסט דעם וואנט? – שטעל זיך אוועק מיט'ן נאז צום וואנט, און פארגיס טייכן טרערע פארן הייליגער באשעפער – שריי אויס "אבינו מלכנו קרע רוע גזר דיננו" – און די וועסט זעהן אז צום סוף וועט דער הייליגער באשעפער אויסהערן דינע תפילות... (אתה רואה את הכותל הזה, העמד עצמך עם האף להקיר, ושפוך נהרות דמעות בפני הבורא כל עולמים, ותצעק מעומק לבך "אבינו מלכנו קרע רוע גזר דיננו", ואז תראה שלבסוף ישמע הקב"ה את תפילותך)...

כ"ה שהתפילות נתקבלו ברחמים וברצון לפני אדון כל... וברצוני לומר, שכעת, במצב הזה שיש כל כך הרבה חולי ישראל רח"ל, וכלל ישראל עוברים מצב קשה ביותר, יראה כל אחד לקרוע שערי שמים בתפילותיו, מ'זאל לייגן דעם נאז צום וואנט – ובהיות שלכותל המערבי אין אפשרות ללכת – אזי ישים כל אחד את האף בכותל שלו, וכל אחד יקח את התהלים בידו ויתחנן לפני אבינו שבשמים "אבינו מלכנו קרע רוע גזר דיננו", ויכוין היטב בתפילתו, שכן הלא אין אנו יודעים על איזה תפילה הקב"ה מצפה.

והנה מובא בשם הגה"ק ה"חתם סופר" זי"ע, שכשאחד בא לחבירו ומבקש ממנו ברכה, אזי יברכנו בכל לבו, ואם הוא רוצה להתנהג בעניויות, יחפש הודמנויות אחרות, אבל כשמבקש ממך ברכה, אל תאמר מי אני שתבקש ממני ברכה, רק תברכנו כל לב ונפש, וכמו כן בענין התפילה, כי כל תפילה של כל אחד מישראל חשובה מאוד אצל הקב"ה, ואף אחד איננו יכול לדעת אם לא התפילה שלו דווקא – היא הרצויה כעת להקב"ה, ולכן לא יזלזל שום אחד מלהתפלל על זולתו.

ובמיוחד, ביום חמישי שעעל"ט היה יום ההולדת של הרבי שליט"א. והנה כעת הרבי קרוב יותר אל שנות השמונים מאשר אל השבעים, ולכן מוטל על כל אחד ואחד מאתנו להתפלל "לקיים בנו חכמי ישראל" – כל אחד ואחד יודע שהרבי שליט"א הוא מתנה מן השמים, לאו דווקא לחסידי וויז'ניץ, אלא הוא אור לכל העולם, הרבי הכניס בלבב כל העולם כולו דרך חדש איך להתנהג איך לחשוב מהשני, ואף גם הגדיל לעשות ולימד את העולם מציאותה החדשה – שאפשר לפרגן את השני, מ'קען פארגינען יענעם – יא! – והרבי, בהתנהגותו הנפלאה, הראה לנו בחוש, שגם שכשמפרגנים להשני, אין מפסידים מכך כלום! ועל כן מוטל על כל אחד ואחד מאתנו להתפלל שיאריך ה' ימיו ושנותיו בנעימים בבריות גופא ונהורא מעליא.

הנה ידוע שבימי הספירה מתאבלים על פטירתם של כ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא שנפטרו במגיפה ל"ע על כך שלא נהגו כבוד זה בזה (מס' יבמות דף ס"ב ע"ב).

והנה נשנדייק בדברי חז"ל נראה דבר נורא: הנה בדבריהם לא מוזכר שמתו מחמת **שציערו** אחד את השני או שאחד **בייש** את השני, אלא "שלא נהגו כבוד זה בזה", והיינו שלא כיבדו אחד את השני כדבעי, ועל זה נענשו בעונש כ"ב חמור שכולם מתו בפרק זמן קצר רח"ל! רואים מזה חומר הזהירות של בין אדם לחבירו.

מספרים שאדם אחד התבטא על חבירו וקראו בכינוי שלא היה לפי כבודו, והגה"ק בעל "חידושי הרי"ם" זי"ע שמעו את זה, אמר לו "הלא אתה מכנה שם לחברך? והרי זה איסור חמור!" הצטדק הלה, שכולם מכנים כך את האיש הזה, אך ה"חידושי הרי"ם" השיב לו על אתר "בגיהנום יש מספיק מקום לכל וורשא"...

מספרים סיפור נורא: הנה להגאון הגדול הרב יוסף שלום אלישיב זצ"ל, היה מוסד מסויימת תחת נשיאותו, והיתה קרובה מאוד ללב, והיה נושא באחריותה ודואג שכל מה שעושים שם יתנהל ויהיה כשורה. פעם נכנסו אליו מנהלי ומייסדי המוסד, והתאוננו שהמצב אינו כשורה כ"כ, שכן אין הקומץ משיביע את הארי, והכסף שנכנס לקופת המוסד אינו מספיק להוצאות השוטפות של המוסד, וצריכים לראות מה לעשות כדי שהמוסד לא ירד לטמיון. הרב אלישיב לקח את דבריהם ללב ופטרים לשלום באמרו שצריכים באמת לחשוב מה לעשות.

יום אחד נכנס אחד ממייסדיה של המוסד אל הרב אלישיב, וסיפר לו בשמחה רבה שעשיר גדול שמבקר כעת בארץ ישראל שמע על הקשיים של המוסד, והעשיר אומר, שלכבודו של הרב אלישיב הוא מתחייב לפרוס את חסותו על המוסד, שמעתה הוא ישא בעול הכספי של המוסד, ואין צריכים לדאוג על כך כלום.

הרב אלישיב נתמלא בשמחה גדולה, ואמר למקורבו שכעת הוא הולך למסור את שיעורו הקבוע, ולאחר השיעור יעלה אליו העשיר וידברו ביחד אך מסדרים את העניינים על הצד היותר טוב.

לאחר השיעור אמר הרב אלישיב למקורבו שבענין אותו המוסד "איז נישט נוגע", ואין העשיר צריך לבוא אליו. כאשר שאלו אותו בפליאה עצומה למה החליט כך, והלא אותו עשיר אמר שהוא מוכן לקחת על עצמו את כל ההוצאות של המוסד, אמר להם הרב אלישיב: השבתי לעצמי, והלא כעת יש אחד שהוא אחראי על כל ניהולם של ההוצאות הכספיים של המוסד, והוא דואג שהכל יסתדר על הצד היותר טוב – חוששי – שאם אנכים לניהול המוסד אדם אחר, זה יגרום הרגשה לא נעימה לאותו שמנהל את המוסד כעת, וזה אינני רוצה! וכאשר תמהו המקורבים בפניו "והלא אם לא נכניס לניהול המוסד את הנגיד ההוא, וועט דער מוסד אונטערגיין!", השיבם הרב אלישיב "זאל עס אונטערגיין!"...

בפסוק נאמר (שמות כ"א, י"ח-ט): וכי יריבון אנשים והכה איש את רעהו וגו' ורפא ירפא. ראיתי משמו של הרה"ק הרבי רבי יהונתן אייבשיץ זי"ע שאמר דבר נפלא, וכך אמר:

הנה מאוד לא יפה הדבר שבני ישראל מריבים אחד עם השני, אמנם אם יש איזה מצב מסויים שמוכרחים חלילה לריב אחד עם השני, אזי יהיה זה רק "מכות ופצעים וחבלות" וכדו', שזה אפשר לרפא – יעבור יום או יומיים ויתרפא המכה, אמנם "מאך נישט אויף דיין מויל – האלט דיין פיסק פארמאכט – פליק אים נישט אריין – שטעך אים נישט – דאס גייט אין די קישקעס אריין!! פארשעם אים נישט – קלאפ אים נישט – מאך נישט פון אים חווק!!" (אל תפתח פיך לחטיא את בשריך לדבר בגנות חברך לביישו וכדו' – הזהר על מוצא פיך שהפה יהיה סגור ומסוגר, כי על זה אין רפואה)...

וזהו מה שנאמר בפסוק: וכי יריבון אנשים – אם אנשים הגיעו לכוה מצב של ריב אחד עם השני, אזי ראה הזהר והשמר שיהיה מצב של "הכה איש את רעהו" – בעסער א פאטש – וכהו במקל, אבל אל תפתח את פיך עליו, כי "רפא ירפא" – רק מכה כזה אפשר לרפא ולא מה שמוציאים מהפה...

מספרים על הגה"ק רבי שלמה מבאבוב זי"ע, שלאחר המלחמה הנוראה בעת שהתחיל להנהיג את עדתו הק', הסתופפו בצילו הרבה בחורים משארית הפליטה שזכו בחסדי ה' להינצל מהרשעים, והרבי ברצותו להחיות את רוחם השבורה והרצוצה, הנהיג שבכל שבת מביא בחור אחר את סעודת השבת ומגישם אליו אצל השולחן.

בשבוע אחד היה בחור שהביא את המרק הרוחה והגישו אל הרבי, אך לפתע החליקה הקערה מתוך ידיו, והמרק הרוחה נשפך על רגלו של הרבי. הרבי ישב שם ועשה עצמו כאילו לא אירע לו כלום, והסובבים של הרבי המקורבים המה ראו כן תמהו על המחזה הנורא שחזו עיניהם, הרבי נכווה ממים רותחים ואינו משמיע הגה, ואינו מרמז שום רמז קט על מה שאירע, אך בעצם הם הבינו שהרבי סובל מזה יסורים נוראים.

לאחר זמן כשהרבי חזר לביתו, הבחינו המקורבים שרגלו של הרבי נפוחה מאוד מחמת הכוויה, והיה לו יסורים נוראים ל"ע, ושאלו אותו למה הרבי לא עשה שום דבר בשעת מעשה להקל על מכאוביו? השיב להם הרבי בנועם שיחו "יסורים באים והולכים, רגל נפוחה יכולה להתרפאות עם הזמן, לא כן באם הייתי אומר דבר מה, היה איפוא יוצא על הבחור שם רע שהוא ביש מזל – שלימזל – ושם רע אינו יורד מאדם לעולם..."

מסופר שכאשר שהה ה"אמרי חיים" זי"ע באנטווערפן, הבחין ביהודי אחד שצילם אותו ועשה ממנו תמונה, והתבטא הרבי בפני מקורביו ואמר "אינני מבין למה צריך הלה את התמונה שלי, והלא הנני נמצא כאן לידו והוא יכול לראות אותי בעצמי", אך לאחר מכן נענה ה"אמרי חיים" בבת שחוק ואמר "אולי הלה צודק – תמונה הוא יותר טוב, ששם אני שותק כל הזמן..."

הרה"ק רבי ישראל מבלאז'וב זי"ע – שזיכתי להסתופף במחיצתו כמה פעמים – סיפר פעם, שבכנסיה הגדולה פגש את מרן הגה"ק ה"חפץ חיים" זי"ע, וה"חפץ חיים" הורה לו שיהיה מאוד שלא ידברו בבית מדרשו בעת התפילה, והוסיף לומר לו, שאחד הרוצה ללכת לבית הכנסת להתפלל, אך האנשים מדברים שם בעת התפילה, אזי מוטב שיתפלל בביתו ביחידות מאשר להתפלל באותו בית מדרש שמדברים שם...

מאז שמע הרבי את דברי הכהן הגדול יוצאים מפיו, אז כל אימת שראה יהודים משוחחים בעת התפילה, היה נוגש לעברם ואומר להם את מה שזכה לשמוע מה"חפץ חיים", אך כשאמר הרבי את דבריו, לא הביט בפניו של אותו המדבר, אלא בדווקא בפניו של אחד שהתפלל כראוי ולא דיבר, כדי שלא לביישו...

פעם כאשר נכנס הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע להדליק נרות חנוכה, שהה כמה דקות שלא כהרגלו, ולפתע ציווה על המשמש להכניס את המנורה לחדרו. רק לאחר כמה דקות יצא שוב עם המנורה והדליק את הנרות כדרכו. החסידים שראו מעשה זה היו סבורים שבוודאי היו לרבי בכך עניינים נסתרים וגבוהים העומדים ברומו של עולם, אך לאחר מעשה גילה המשמש בעצמו שלא 'סתרי תורה' היו שם, אלא 'גדלות המדות', וכך סיפר:

באותו יום, בשעה שהכין המשמש את המנורה, טעה ושפך לתוך הביזכים משקה 'מעד' במקום שמן זית. בכניסתו הבחין הרבי מיד בטעות, וכדי שלא לבייש את המשמש, הורה להוציא את המנורה לחדרו ושם שפכו את ה'מעד' והכניסו במקומו שמן זית...

יעזור השי"ת שבימי הספירה האלו יהיה לכל אחד ואחד מאתנו עליה נפלאה בעבודת המדות בין אדם לחברו, ויעזור השי"ת שהחוליה הזו שנמצאת כעת בעולם כמו שזה בא כך תסתלק מאתנו, וכל החולים יבראו ממלחתם, וכל הבריאים לא יחלו, ונוכה לגאולה השלימה בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

לכם אני מצפה!...

דברים הוצבים לאור הנסיגות עקב מצב הקורונה

נאמרו בניעילת החג פסח תש"פ

בפסוק נאמר (שמות ט"ו, א'): אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר, אשירה לה' כי גאה גאה וגו'.

ואיתא במדרש (שמו"ר כ"ג, ד'): אז ישיר משה, מיום שברא הקב"ה את העולם ועד שעמדו ישראל על הים לא מצינו אדם שאמר שירה להקב"ה אלא ישראל, ברא אדם הראשון – ולא אמר שירה, הציל אברהם מכבשן האש ומן המלכים – ולא אמר שירה, וכן יצחק מן המאכלת – ולא אמר שירה, וכן יעקב מן המלאך ומן עשיו ומן אנשי שכם – ולא אמר שירה, כיון שבאו ישראל לים ונקרע להם, מיד אמרו שירה לפני הקב"ה, שנאמר אז ישיר משה ובני ישראל וגו', אמר הקב"ה, "לאילו הייתי מצפה".

וכן אמרו חז"ל (מס' סנהדרין דף צ"ד ע"א) שחזקיהו המלך היה ראוי להיות משיח, ולא זכה לכך מחמת שלא אמר שירה במפלתו של סנחריב, (וכך הוא לשון הגמרא "ביקש הקדוש ברוך הוא לעשות חזקיהו משיח וסנחריב גוג ומגוג, אמרה מרת הדין לפני הקדוש ברוך הוא: רבנו של עולם, ומה דוד מלך ישראל שאמר כמה שירות ותשבחות לפניך לא עשיתו משיח, חזקיהו שעשית לו כל הנסים הללו ולא אמר שירה לפניך תעשהו משיח?" עיי"ש).

ולכאורה יש להבין, אם מעלת השירה כה גדולה וחשובה אצל הקב"ה, וגורמת לו נחת רוח, והוא מצפה לכך שיאמרו לו שירה, למה באמת לא אמרו אבותינו הקדושים שירה לפני הקב"ה להודות על הצלתם, ולמה חזקיהו המלך לא אמר שירה, ורק בני ישראל השכילו לומר שירה אצל קריעת ים סוף, ועשו נחת רוח להקב"ה, עד שהתבטא עליהם ואמר "לאילו הייתי מצפה".

וביאר כ"ק האדמו"ר מסלונים ז"ע בספרו "נתיבות שלום", שהאבות הקדושים, מגודל ענוותנותם ושפלות הרוח שהיה להם, ומתוך שהכירו את קטנותם ואפסיותם לעומת גדלות הבורא יתברך שמו ויתעלה, הרגישו שאינם ראויים לומר כלל שירה, שכן אף שלבם היה מלא שבח והודו' להקב"ה על הנסים שעשה עמם, אמנם ברצונם להתחיל לשבח ולהודות לו, עלתה מחשבה בלבם "מי אנכי שאזכה לומר שירה לפני הקב"ה שהוא קל גדול ונורא ומלא כל הארץ כבודו", ומחמת המחשבה הזאת נמנעו ולא אמרו שירה.

אמנם זה דווקא בשירת יחיד – יחיד אינו יכול לעמוד ולומר שירה לפני הקב"ה, כי הוא מרגיש את קטנותו עד שהוא כאין וכאפס כלפי הקב"ה, ומי הוא זה ואיזהו שיבוא לומר שירה לפני המלך הקדוש שהוא קל גדול ונורא, אבל בקריעת ים סוף היתה שירת הציבור, שירת רבים, וכמו שנאמר "אז ישיר משה ובני ישראל", שבני ישראל כולם כאחד אמרו שירה, כשיש כח הרבים, אז כבר כן יכולים לומר שירה.

וכמו שאנו רואים במעלת התפילה שמעלתה גדולה במיוחד כשהיא בציבור, וכמובאר בחז"ל בהרכה מקומות שמוצד אחד הפליגו מאד בגודל מעלת תפילה בציבור, ומאידך גם החמירו במי שאינו מתפלל עם הציבור, וכמו שכבר הזכרתי (בשיתח חיזוק לאור המצב, ראה "נועם שיח" מספר 148), שהמתפלל דומה לזה שבא לשדה התעופה, אם הוא בא ביחידות, מצינו מאד שאנשי המכס יבדקו את חבילותיו ומוודותיו אחת לאחת למצוא חשבון אולי מעלים את המכס, לא כן כשבאים קבוצה גדולה של אנשים יחדיו, בדרך כלל מניחים את כל הקבוצה לעבור ביחד, ולא עוצרים אותם לבדוק מה בתוך חבילותיהם.

כן הדבר לענין תפילה, בעת שתפילת היחיד עולה השמימה, יכולים בניקל לבדוק את תפילתו אם היא היתה כתיקונה עם כל הכוונות והדקדוקים ובכוונה, ואם היתה התפלה בכל הלב כראוי, לא כן כשאדם מתפלל בציבור, שכן מעלת התפילה כשהיא בציבור עד גדולה עד שאין בודקין את תפילתם, וכמו שאמרו חז"ל (מס' ברכות דף ח' ע"א) שאין הקב"ה מואס בתפילתן של רבים.

וכן הדבר בענין השירה של בני ישראל, כשאמרו שירה על הים, הם היו רבים, וכאמור בפסוק "אז ישיר משה ובני ישראל", שהם אמרו שירה כולם ביחד והיתה להם כח הרבים שאין בודקין בטיב שירתם

ותפילתם, והכל מתקבל בתשואת חן לטובה ולברכה, על כן העיד עליהם הקב"ה ואמר "לאלו הייתי מצפה", הייתי מצפה לבני ישראל שאומרים שירה ביחד, כי אני ממתין ומצפה לשירה כשהיא באה ברבים.

הנה ביו"ט הזה, ברוב רחמיו וחסדיו, אף שאנו עדיין בעיצומו של המצב הקשה השורר רח"ל בעולם, שהוא גלות בתוך גלות, וההסתר פנים גדול עד למאוד, עם כל זה זכינו לומר שירה ברבים ולהתפלל את תפילות החג בציבור, כשמצד אחד נשמרנו מאוד בקיום הציווי של תורתנו הקדושה "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם", כשהקפדנו על כל ההוראות בענייני הבריאות, ומאידיך לא זולזנו לחילה בענין תפילה בציבור – שחז"ל כה הקפידו על כך, ואיתא במדרש (אוצר המדרשים עמ' 501, ד"ה על הכל יתגדל), שבכל יום מתחדשות על בני ישראל גזירות קשות ורעות רח"ל, וכיון שבני ישראל מתכנסים בבתי כנסיות ובתי מדרשות ועונים אמן יש שמייה רבא מברך, אינו מניחים לצאת לגזירות מהדרי חדרים (וז"ל המדרש: א"ר ישמעאל, אמר לי שר הפנים, ידידי שב בחקי ואניד לך מה יהא על ישראל עם קדוש, ישבתי בחיקו והיה מסתכל ובוכה ודמעתי ונטפות מעיניו ויורדות ונופלות עלי, אמרתי לו, הדר זיווי, מפני מה אתה בוכה? אמר לי ידידי בא ואכניסך בחדרי חדרים ולגנוי גניין, ונטל את הפנקסים ופתח והראני אגרות כתובות בהן צרות מצרות משונות זו מזו, אמרתי לו הללו למי? אמר לי לישראל. אמרתי לו יכולין ישראל לעמוד באלה? אמר לי למחר בא ואראך צרות משונות מאלה. למחר הכניסני בחדרי חדרים והראני צרות קשות מהראשונות אשר לחרב לחרב ואשר לרעב לרעב אשר לשבי לשבי ואשר לכיזה לכיזה. אמרתי לו, הדר זיווי, וכי ישראל לבד חטאו? אמר לי בכל יום ויום מתחדשות עליהם גזרות קשות ורעות, וכיון שנכנסים לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונים "אמן יהא שמייה רבא מברך" אין מניחין אותן לצאת מחדרי חדרים).

הרי רואים את המעלה העצומה של תפילה בציבור, ואת מעלת השירה של בני ישראל שהם רבים, עד שהקב"ה אומר "לאלו הייתי מצפה", הקב"ה אינו מצפה לשירתו של אברהם אבינו או של יצחק ויעקב, רק של בני ישראל שמתכנסים ביחד ואומרים שירה, על זה מצפה הקב"ה.

וב"ה שהקב"ה זיכנו ברוב רחמיו וחסדיו להתפלל בציבור עם ההקפדה על כל ההוראות כאמור, וגם השתדלנו לצאת ידי חובת בקשת "העסקנים", שביקשו לא לקיים מניינים בחוץ כדי שלא להרגיז את השכנים הגויים, ולכן קיימנו מנין בפנים בשקט ובלא רעש, ונכנסו דרך הבית לבית המדרש, אחד אחד, בלי מצב... (הגם שאין זה מובן כלל, שכן כמה מרגיזים את הגויים כשמתפללים בחוץ ושומרים על הכללים?? שהרי המניינים האלה בחוץ מתקיימים כשכל אחד עומד מרוחק מחבירו כפי שצריכים על פי ההוראות – ואדרבה, זה קידוש ה' גדול ששומרים על הכללים וההוראות! ובאמת, חושבני שעצם הדבר שבני ישראל מראים שהם מתפללים להקב"ה, ואין מוותרים על התפילה בכל יום ויום שלש פעמים, ובפרט שמהדרים להתפלל בציבור, הרי זה קידוש ה' גדול מאוד, שהרי הם רואים שאנו שומרים על מצוות הבורא בכל עת ועונה ובכל מצב שהוא!! – הרי כשיצאו הגויים לרחוב, הם ראו שהרבה חנויות היו פתוחות לפני החג, והם ראו בעיניהם, שכשהלכו לקנות את צרכי החג או בגדי החג, עמדו שם אנשים בתור, בשורות ארוכות – אז את החנויות מבין כל אחד שאסור לסגור – יהיה מה שיהיה – שכן איך יכנסו לחג בלי בגד חדש? ברם דווקא תפילה בציבור – זה – צריכים לבטל??)

ואין לשער ולתאר את ההרגשה הנפלאה של "תפילה בבית המדרש!" וכמובן שמי שהיה צריך להישאר בבית על פי הוראת הרופאים, אז הוא באמת נשאר בבית, אמנם המתפללים כאן – רובם ככולם כבר עברנו את החולי הזה של הקורונה, ונבדקו שגופם פיתח את הנוגדנים להמחלה, וב"ה שזכינו להתפלל כמו היוונים בהסתר – תפילה בציבור – שעל זה אמר הקב"ה "לאלו הייתי מצפה", ואמרו את השירה בנעימות בציבור פסוק בפסוק, כמו בקריעת ים סוף.

ובאמת לזה מצפה הקב"ה, שלא יזלזלו בתפילה בציבור, כי כמו שצריכים מלית קטן חדש לכבוד החג, הלא צריכים גם את התפילה בציבור – ושוב – ה"ו לזלזל בהוראות של "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם", ומי

שצריך להישאר בביתו חייב להישאר שם, אך מי שכן יכול להתפלל, חייב להתאמץ בתפילה בציבור לעשות נחת רוח להקב"ה וח"ו לא ללול בזה!!

מסופר, שבתקופת הבעש"ט הקדוש, היה דר בכפר אחד יהודי שהיה לו בן עם נשמה גבוהה מאוד, אבל מאידך היה הבן הזה עם הארץ גמור למהדרין ולא ידע צורת אות פשוטו כמשמעו, ולא יכול היה להתפלל כלום.

פעם אחת הלך האב עם בנו להתפלל בבית הכנסת בעיירה, והילד בראותו את ההתעוררות העצומה של הציבור, איך שהם עומדים ומתפללים לפני הקב"ה, נתלהב לבו עד למאוד, ורצה לעשות משהו להקב"ה, אך הוא לא ידע כאמור שום אות ולא ידע כמה לבטא את התלהבותו ואיך מתפללים לפני הקב"ה, ומאידך, בהיותו בעל נשמה גבוהה נתלהב לבו בקרבו באש געגועים ורצה בכל מאודו לעשות משהו, ואמר הילד לאביו ברצותו להביע את רשפי אש ההתעוררות שבערה בקרבו ואמר ברוב השתוקקות והתרגשות "מאטע, איך וויל שפייען פאר'ן הייליגן באשעפער" [אבא אני רוצה לרוק לכבוד השי"ת]...

כששמע אביו את "בקשתו", נדעזע מאוד על המחשבה הזאת, ואמר לו בקול רעש גדול "חס ושלום! לרוק בתוך בית המדרש?!", אך הילד בשלו, אבא, הנני מרגיש שאני חייב לעשות משהו למען הקב"ה, אינני יכול לשזור ואיני יכול להתפלל, הרשה לי לכל הפחות לרוק למען כבוד שמו יתב', והאב גם הוא בשלו, שאסור לעשות כן בבית המדרש, ולבסוף לא יכול היה הבן להתאפק, "און האט געגבן א שפיי" [ורק יריקה בחזקה] למען כבוד שמו יתברך...

מספר הבעש"ט זי"ע, באותה שעה נעשה רעש גדול בשמים, שכן היה אז קטרוג גדול וגזירה רעה רח"ל על בני ישראל, ומכח אותה יריקה שהילד רק מעומק רגשי הלב לשם שמים, כשלא יכול היה להתאפק לרוק, ריחם הקב"ה על בני ישראל וביטל את הגזירה הרעה שהיה עליהם.

וממילא, זה היה ה"שירה" שבני ישראל אמרו על הים, זה היה בחינה של "אש קודש", הם לא יכלו להתאפק ופרץ מעמקי לבם שירה להקב"ה, וכמו שהרה"ק בעל "אמרי חיים" מווי'ניץ זי"ע היה אומר, על דברי רש"י בפסוק "אז ישיר משה" – "אז כשראה הנס, עלה בלבו שישיר שירה", ופירש ה"אמרי חיים" זי"ע, ס'איז אים איבער געגאנגען דאס הארץ, האט ער געמוזט זאגן שירה [לבו עלה על גדותיו ופרצה השירה החוצה], משה רבינו היה מסתיר ומצמצם את עצמו באמרו שירה להקב"ה, אבל כאן בעת קריעת ים סוף לא עצר כח להסתיר את השירה, זה הגיע מתוך רגשי הלב והתעוררות עצומה של שבח והודי' להקב"ה, וממילא עלה לבו על גדותיו ופרצה השורה החוצה, ואז ישיר משה בקול רם.

הנה, כשהשירה נאמרת מרוב שאין יכולים להתאפק, והשירה פורצת במלוא עוזה ותפארתה בערגה ורשפי התעוררות מעומק הלב, אז אומר הקב"ה, כזה שירה אני רוצה לשמוע, את זה אני אוהב, לאלו הייתי מצפה!

וממילא, בעמדנו בנעילת החג של זי"ט קדוש, שהתפללנו בהסתר והסתרה – כמו האנוסי ספרד (marranos) בשעתם – אזי התפילה קיבלה משמעות אחרת לגמרי, כל התפילה היתה בהתעוררות רבתי, כשאמרנו שירה, פרצה השירה באש קודש מתוך עומק לבנו ברשפי התעוררות וכיסופין וברוב התלהבות, לעשות נחת רוח להבורא יתברך שמו, ועל שירה כזאת אומר הקב"ה "לאלו הייתי מצפה!"...

וכאמור, שרובם ככולם מהנמצאים כאן כבר התגברו על החולי הזה, ורובם ככולם גם עברו את הטעסט (בדיקה) שיש להם את הנוגדנים (anti bodies) להחולי הזה, אמנם צריכים אנו לדעת, שאנחנו לא נעצרים בזה.

הנה בפסוק נאמר (דברים ט"ז, ג'): למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך, ודרשו חז"ל (במס' ברכות דף ע"ב ע"ב) ימי חיך הימים כל ימי חיך הלילות, ולמדו מכאן שמזכירים יציאת מצרים

בלילות, ולכאורה, מהי החשיבות הגדולה של יציאת מצרים שיש מצוה מיוחדת על זה לזכור את יציאת מצרים גם בלילות – בשונה מרוב מצוות התורה שמצוותם רק ביום.

ומבואר בספ"ק, שתורתנו הק' היא נצחית, תורת חיים, והיא לנו למורה דרך כיצד להתנהג לדעת את הדרך אשר נלך בה ואת המעשה אשר נעשה, וכמו שאמרו חז"ל (ראה בזה"ק ח"ג נ"ג ע"ב) ש"תורה" היא מלשון "הוראה", התורה אינה "ספר זכרונות" לספר לנו היסטוריה מה שאירע לפני אלפני שנים, ולכן מצות זכירת יציאת מצרים, שהתורה הק' ציותה כל מיני מצוות זכר ליציאת מצרים, נוגע לנו גם כהיום, יש תפקיד לכל אחד ואחד לצאת ממצרים, לכל אחד יש חומר וגוף שיכול להיות חלילה משוקע בתאוות וטומאת מצרים, ועליו לעשות כל טעדיק שבעולם לצאת ממצרים בכל יום ויום ובכל עת ושעה, לא רק ביום אלא גם בלילה, מצוה זו – לצאת ממצרים – היא מצוה שאיננה תלויה בזמן, וזהו התפקיד של כל אחד ואחד מישראל לצאת ממצרים "כל ימי חיך" – גם בזמנים שהם לא כל כך טובים או מאירים להאדם חלילה, דהיינו זמנים שונים שהם חשכים בבחינת "לילה", גם אז תפקיד האדם לצאת ממצרים ולהתחזק.

וכמו שזיכנו הקב"ה להתחזק נגד "החוליי" הזה, כך צריכים לראות להתחזק נגד שאר "העבירות", להתחזק נגדם, ולהיות את הנוגדים (anti-bodies), להגביר את הרוח על הגשם, בבחינת יציאת מצרים גם בלילות, גם בזמנים הקשים, להתגבר על היצר ולקיים את כל המצוות ולהתרחק מן העבירות חלילה, ולהתחיל חיים חדשים לעשות נחת רוח להבורא כל עולמים.

וכעת שאנו עומדים עדיין בעת צרה רח"ל, ויש הרבה מאחורינו בני ישראל שמתפתלים ביסורים ונאקים בחוליים רח"ל עקב המחלה, מוטל עלינו חוב קדוש להעתיך בעדם ולבקש ולהתחנן בפני הרופא כל בשר שיחיש להם ישועה בקרוב, להמציא להם מזור ותרופה להקים אותם מחוליים ולהאריך ימי חייהם בבריאות הגוף והנפש, ולא יחשוב אף אחד מי אני ומה אני, ולמה שהתפילות שלי יהיה להם איוה כח, הלא אני יודע ומכיר את מצבי, לב יודע מרת נפשו – שכן הלא ידוע ממרנא ה"חתם סופר" זי"ע, שכשאדם מבקש מחברו שיברכנו, אוי יראה לברכו מעמקי לבו ונפשו, ולא יאמר "מי אני שברכתי יהיה לזה איוה כח" – "עניויות" תעשה במקום אחר, כעת אינך יודע לאיזה אדם הקב"ה מצפה, אולי הקב"ה רוצה בדווקא את הברכה שלך וזה יעזור באמת לאותו אדם שצריך ישועה, ולכן תראה לברכנו מעומק הלב, וכמו כן אנו, אף אחד מאתנו איננו יודע על איוה תפילות הקב"ה מצפה, כל אחד צריך לזכור את כל חולי ישראל ולהתפלל עליהם מעמקי לבו, ולקרוע רחמי שמים לרפואתם.

בפסוק נאמר (בראשית כ"ח, ט"ו): והנה אנכי עמך ושמרתך בכל אשר תלך והשיבותיך אל האדמה הזאת כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך. הקב"ה אומר ליעקב אבינו שלא יעזובנו עד אשר יקיים את אשר הבטיחו לשמור עלינו. ולכאורה יש להבין, וכי רק "עד" אשר אם עשיתי – אז לא יעזובנו ה' וישמור עלינו – מה יהא אחר כך – וכי אז כן יעזובנו ה' ח"ו!?

את עומק הפשט אמר הרה"ק מרן ה"צמח צדיק" מוויז'ניץ זי"ע עפ"י סיפור נפלא: עשיר נכבד ובעל בעמיו איבד את כספו בעסקים מופקקים ונעשה בעל חוב גדול. מכיון שהיה רגיל לנסוע לבארדיטשוב אל הרה"ק בעל "קדושת לוי" זי"ע, נסע גם הפעם, וסיפר לרבי על האסון שקרה לו.

הקשיב הרבי לדבריו של היורד בתשומת לב, ולמשך דקות ארוכות שקע בהרהוריו, לבסוף הרים את ראשו ואמר "לדעתי, כדאי שתרכוש לעצמך שטר הגרלה, ומכאן תבוא הישועה".

נבך קמעה החסיד ואמר "יודע אני בוודאות כי הבטחתו של הרבי תקיים, אך איני יודע מתי אוכה לך, שהרי לעיתים חולפות כמה שנים עד שמוצאים את הזוכה, ועד אז הנוגשים יתחילו להציק לי ולנשל אותי מכל רכושי, ומה עוד שיש לי בת שהגיעה לפרקה וצריך הנני להשיאה..."

חיוך קל עלה על שפתיו של הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע, והוא בירך את החסיד שיזכה במעוה לפני הזוכה הגדולה בהגרלה.

מיד לאחר שיצא החסיד מחדרו של הרבי, הוא רץ לדוכן המכירה הקרוב, ורכש לעצמו שטר הגרלה.

בדרכו חזרה הביתה, נטה לעת ערב אל אחת האכסניות שבדרך כדי לעשות בה את הלילה. באותה אכסניה לן גם פריץ נכבד בעל נכסים ואחוזות לרוב – והפריץ רכש אף הוא שטר הגרלה. ויהי באמצע הלילה חלם הפריץ חלום, ובחלום הודיעו לו כי יחד עמו באכסניה ישן אורח יהודי, ובכליו שטר הגרלה שעתיד לזכות בסכום הזכייה הגדול, ואם יחליף את שטרו בשטר של היהודי הזכייה הגדולה תיפול לידי. התעורר הפריץ ונכח לראות שאין זה אלא חלום, הסתובב לצד השני ונרדם, אלא שהחלום חזר בפעם השנייה, אז הבין הפריץ כי חלומו אינו לשווא, ותיכף ומיד קרא למשרתיו, וציווה עליהם לבדוק אם יש יהודי באכסניה, ואם כן שיביאו אותו אליו.

בחלוף כמהחצית השעה עמד החסיד לפניו רועד מפחד מבלי להבין במה חטא שנקרא בדחפיות לעמוד לפני הפריץ באישון לילה. "האם יש בידך שטר הגרלה?" שאל הפריץ. "אכן, אדוני הפריץ" אישר היהודי בקודו קידה עמוקה. אמר לו הפריץ "גם בידי יש שטר כזה, הבה נחליף בינינו את השטר ואתן לך בתמורתו מספר זהובים". וזכר החסיד את הבטחתו של הרבי, וסירב בכל תוקף לעיסקה, ואמר לפריץ "גם אם תתן לי כסף רב אינני מוכן להמירו".

ניסה הפריץ להוסיף במחיר והגיע עד לאלף זהובים, אך החסיד עדיין עמד בסירובו. כעס הפריץ, ובחמתו ציווה על משרתו להוציא בכח את השטר מידו – המשרת עשה כמצוות הפריץ, וחטף את שטר ההגרלה מידו – ואילו הפריץ זרק לעברו שטרות בסך אלף זהובים, ואמר לו "איני רוצה לגזול אותך, ולכן אני נתן לך את שטר ההגרלה שלי בתוספת אלף זהובים שהצעת לך" – וצחק הפריץ בקול לוועג.

שבור ומדוכא חזר החסיד לחדרו כשבידו שטר ההגרלה של הפריץ וסכום הכסף. הוא ידע כי הפסיד את סכום הזכייה העצום שהבטיח לו הרבי. אך עד מהרה התחזק ואמר "גם זו לטובה", והרהר לעצמו, "אוכל לפחות לפרוע את מקצת החובות שלי ואף לחתן את בתי בהרחבה".

לא ארכו הימים – ושטר ההגרלה שמסר הפריץ ליהודי – אותו השטר זכה בהגרלה הגדולה!...

עם היוודע דבר הזכייה, מיהר החסיד לנסוע לרבי כדי להודות לו, חיך הרה"ק מבארדיטשוב ואמר בשמחה "ראיתי כי מולך הושפל עד עפר, ולא היתה לי ברירה אלא לשלוח את בעל החלומות שידבר על לב הפריץ להחליף עמך את שטרו – שכן ראיתי ששטרו יזכה ולא שלך – ואלף זהובים שהעניק לך בנוסף לכך, הם משום שביקשת כסף מיד כדי שתוכל להשיא את בתך, לכן נושעת קודם כל בישועה הקטנה ולאחר מכן הגיעה ובאה הישועה הגדולה..."

תרם החסיד סכום נכבד לצרכי צדקה, נסע לביתו ונעשה לגביר גדול מכפי שהיה מקודם לכן.

כשסיים ה"צמח צדיק" את סיפורו, הפטיר: לזה כיוון הקדוש ברוך הוא באומרו ליעקב אבינו "כי לא אעזובך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך" – שכן לכאורה קשה – וכי רק "עד" אשר אם עשיתי – אז לא יעזבנו ה' וישמור עליו – מה יאחזך – וכי אז כן יעזבנו ה' ח'?!?

אלא כך אמר לו הקב"ה: בעת שאקיים מה שאמרת – אז תהיה לך הישועה הגדולה – ברם עד שתבא הישועה הגדולה גם עד אז לא אעזובך, ותהיה בינתיים ישועה קטנה – וכמו שאומרים "ביו דער קרעטשמע דארף מען אויך א טרונק'ל"...

וכך היה הרה"ק מהר"י מבעלזא ז"ע מפרש מה שאומרים בליל שב"ב בנוסח "רבון כל העולמים" (שלאחר "שלום עליכם"): שתרחמני עוד בגלותי לגאלני – שעד הגאולה נוכח לגאולה, ר"ל שאפילו בטרם נוכח לגאולה השלימה – עוד בתוך הגלות – גם יהיה לנו גאולה, והקב"ה בעל הרחמים לא יעזבנו וישפיע עלינו מעין הגאולה.

וכן אנו מתפללים, שאפילו בתוך הגלות הזה שאנו שרויים בה, נוכח לגאולה, ונוכח לאור בתוך החושך, ואכן לאחר שזכינו לאור הזה של התפילות ביום טוב בתוך החושך הזה – בתוך המצב הקשה בו אנו שרויים – היה לנו כהן לברך את עמו ישראל באהבה, לוי ליטול את ידיו, קריאת התורה ומניין לכל התפילות – מי מעלה על דעתו בימים כתיקונם, להודות להקב"ה על כך! וממילא הרי זה בחינה של אתחלתא דגאולה.

יעורנו הקב"ה שכל אלו שמבודדים בביתם ומחמת מצות "ונשמרתם", מתפללים ביחידות בביתם, יצאו בקרוב מאפיליה לאור גדול כבריאות הגוף והנפש להצטרף אל אחיהם להתפלל במנין, וכימי צאתך מארץ מצרים כן יראנו הקב"ה נסים ונפלאות בשתא הדין, ונוכה להגאולה העתידה, אליה אנו כה מצפים ומייחלים, ולרקוד אחד עם השני ביחד – משולבים איש בזרוע רעהו בלא מחיצות – ללכת לקראת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן כן יהיה רצון.

הזדמנות נדירה!

**דברי חיווק והדרכה נפלאה כיצד להתמודד עם הנסיונות שיחת חיווק בקו מערכת וויז'ניץ לכלל הבחורים בכל אתר ואתר
נאמר בתקופת הקורונה – ר"ח סיון תש"פ**

בחורים יקרים! מי היה חושב או מאמין, ומי היה מעלה על דעתו, שבחודש אייר עדיין יהיו הבחורים בביתם ולא בהיכלי הישיבות הקדושות, לא רק בחורים בודדים, אלא כלל הבחורים מכל העולם כולו! ולא מחמת שידוך או שמחה, אלא מפני שכל הישיבות סגורים על מסגר ובריה, געוואלד געשריגן!!
הלא זה נראה כאילו חלמנו איזה חלום בלהות, הנה עושים כינוס לכלל הבחורים מכל העולם כולו, מאוד יפה! – היכן יתקיים הכינוס? באיזה מדינה? באיזה עיר? באיזה אולם? לכל בחור יש אולם פרטי! כל אחד יושב בדד בביתו באולם שלו, וכך הוא משתתף בהכינוס, אני יכול להישאר בביתי בלייקווד, ולישא דברים מהאולם שלי, וכי אירע כואת בהיסטוריה של העם היהודי?? וכי שמענו על כינוס של ציבור שהתקיים באופן כזה??

הרבה בחורים שואלים שוב ושוב "מה רוצה הקב"ה מאתנו?" – מה אני יודע?! – ברם מה כן, אם הקב"ה נתן לנו מצב כזה, אז צריכים לנצל את המצב הזה, לגדול עם זה ולעלות מעלה מעלה בתוך המצב, שטייגן העכער און העכער.

נעים זמירות אומר (תהלים ל"ד, י"ב): לכו בנים שמעו לי יראת ה' אלמדכם. ולכאורה יש להבין, אם רוצים לומר דבר טוב למישהו, לחזקו ולעודדו, האם נכון הוא שיאמר לו "בני – לך מכאן?! – לכו בנים" – והלא נכון היה יותר לומר "בואו בנים" – בואו לכאן – תתקרבו אלי, אני רוצה לומר לכם משהו טוב – יראת ה' אלמדכם".

אלא נראה לומר, הדנה כשיושבים בבית המדרש – בד' אמות של הלכה – וכי "חכמה" הוא להיות ירא שמים?" הרי הוא יושב במקום שכולו תורה ותפילה, כמעט שאין לו סיבה לצאת לרחוב, יש לו מגידי שיעורים מובחרים ביותר, הוא חי באוירא דקדישה עשרים וארבעה שעות ביממה, ובדאי שבאופן זה הבחור הוא "ירא שמים", הלא אין מי שיפריע לו!

ברם "החכמה" הוא, כשצריכים לצאת מן הישיבה, וסוגרים את הגמרא. לפני חודשיים הורה הרבי "לכו בנים" – כל הבחורים יצאו מהישיבות ויחזרו לביתם! – עכשיו הוא שעת המבחן להבחור מהי מידת היראת שמים שלו! **כעת** מתחילים הנסיונות – כשמוגיע הביתה איך הוא מתנהג שם, האם הוא מכבד את הוריו, האם הוא מכבד את אחיו ואחיותיו, האם הוא עוזר בבית, איך הוא הולך ברחוב, ואיך הוא מתפלל ומתי הוא מתפלל – כשנמצאים בין כותלי הישיבה אין לו נסיון של "כיבוד אב ואם", בערב שבת מתקשרים לבית, שואלים בשלום ההורים, מבקשים א' פאר דולר, אומרים איזה ווארט על הסדרה, ומספרים איזה סיפור קטן, און יוצא געווען! לא כן כעת כשיושבים בבדידות בבית אחד עם האבא והאמא האחים והאחיות, וכל אחד

הולך על העצבים של השני – מ'קריכט איינער דעם צווייטן אויף די נערוון, כעת מתחיל העבודה הקשה לעמוד בנסיון כראוי...

וזהו שאמר דוד המלך: "לכו בנים" – כשיוצאים מן הבימה"א ד הישיבה, אָן "שמעו לי" – "יראת ה' אלמדכם" – בזמן הזה הוא המבחן האמיתי להבחור אם הוא באמת ירא שמים, איך הוא מתנהג בבית, איך הוא מסתדר עם האבא והאמא האחים והאחיות, איך הולכים ברחוב, ובוה נמדד מידת היראת שמים האמיתית שלו.

בחורים יקרים! זה לא סוד שהרבי שליט"א (מרן אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א – על ישראל הדרתו בקרית וויז'ניץ בני ברק) הוא "אָ וועלט'ס רבי"! כל אחד רוצה לדעת מה יש להרבי מוויז'ניץ לומר בכל נידון ונידון ובכל ענין וענין באשר הוא, כל אחד מתחשב בדעתו הרחבה, וכולם מחשיבים ומעריכים אותו עד למאוד! זה באמת מאוד מעניין, הרבי שהוא אינו אחד מראשי ומנהיגי "אגודת ישראל", ומראשי "מועצת גדולי התורה", ועל הקירות בחוצות ירושלים עיה"ק תלויים ועומדים מודעות גדולות מטעם "העדה החרדית", שם מצטטים את דברי הרבי, ומביאים את דעתו הנחרצת בענין מסויים אחד...

כשהרבי שהה בשבת קודש בווייליאמסבורג, רובם ככולם – כולל חסידי סאטמאר – נקבצו ובאו לך לעשות את ה"שבת" עם הרבי, מנין מגיעה הגדלות הזאת? איך נעשים לרבי גדול כזה?! זה מגיע מדבר אחד, זה מגיע מזה שעומדים בנסיון! דאס קומט פון רייסן שטיקער פון זיך אין אלע מצבים! – לכו בנים – יראת ה' אלמדכם, עוד עליה ועוד עליה ועוד עליה... עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכולם, מזה נעשים "אָ וועלט'ס רבי"!

בחורים יקרים! איננו אומר שזה קל, הלא שוהים כל כך הרבה זמן סגור בבית, ביחד עם בני המשפחה, יתכן שמגיע מצב שמתחשק להבחור אריין צו פליקן דעם טאטן, צו עפענען א מויל צום מאמע, אבל הדבר הכי טוב הוא "מען בייסט די ליפן און מ'זאגט צו זיך **שׂא שׂא שׂא!!!**" מזה יכולים לגדול, מזה יכולים להתעלות יותר ויותר – נסיון הוא מלשון "נס", והוא ענין הרמה והגובה כנס הגבוה, וכמו שנאמר בפסוק (תהלים ס', ו'): נתת ליראיך נס להתנוסס, דהיינו שכאשר עומדים בנסיון, יכולים על ידי זה להתעלות ולעמוד על נס, יכולים על ידי זה לגדול עוד ועוד.

בחורים יקרים! נצלו נא את ההזדמנות הזאת, זהו הזדמנות של פעם בחיים – חד פעמי – לכו בנים שמעו לי יראת ה' אלמדכם, לכו כולכם, וגדלו ל"גרויסע רעבע'ס"!!

אנו רואים אצל אברהם אבינו שעשה הרבה דברים טובים למען כבוד יתברך שמו, הלא הוא הכיר את בוראו בהיותו בן שלש, הוא נכנס לתוך כבשן האש כשלא רצה לעבוד עבודה זרה, והוא קיים את כל מצוות התורה עד שלא ניתנה.

והנה אנו רואים במסכת אבות (פ"ה, מ"ג), שחז"ל מנו את מעלת אברהם אבינו בכך שעמד בגבורה בכל הנסיונות, "עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו עליו השלום ועמד בכולם, להודיע כמה חיבתו של אברהם אבינו". הרי שלך לפניך, שרק ע"י שאברהם אבינו עמד בכל הנסיונות שעברו עליו, לכן זכה לחיבה מאת הקב"ה, שכן חז"ל לא אמרו שזכה לחיבה מפני שקיים את כל התורה כולה, או משום שהכיר את בוראו בהיותו בן ג', או מחמת שנכנס לתוך כבשן האש, אלא מפני שעמד בגבורה בכל הנסיונות!

והנה בנסיון של עקידת יצחק אנו מוצאים, שהנסיון מתייחס רק לאברהם אבינו ולא ליצחק, וכמו שנאמר בפסוק (בראשית כ"ב, א') והאלקים נסה את אברהם.

ולכאורה צריכים להבין, הלא יצחק אבינו היה מוכן לפשוט את צוארו להיות נקרב לקרבן עולה בשביל הקב"ה, וא"כ, למה מתייחס נסיון העקידה רק לאברהם ולא ליצחק.

וכן צריכים להבין למה נחשבת נסיון העקידה לנסיון הקשה ביותר מבין כל הנסיונות, ובפרט שהקב"ה בכבודו ובעצמו ציוה לאברהם אבינו שיעקוד את בנו, ואמר לו קח נא את בנוך את יחידך אשר אהבת והעלהו שם לעולה (בראשית כ"ב, ב'), והרי ישנם הרבה מבני ישראל היקרים, שאם הקב"ה בכבודו ובעצמו יאמר להם להקריב את בנם למענו יתב"ש, אז הם יעשו כן מתוך שמחה, וכמו שרואים שבעת גזירות השמד היו הרבה יהודים שמסרו את בנם לישחט על קידוש ה' במקום להמיר את הדת חלילה, וא"כ למה נסיון העקידה נחשבת לנסיון הקשה ביותר מבין שאר הנסיונות.

ועוד צריכים להבין, למה איננו מוצאים בתורה שזיכירו את נסיונו של אברהם אבינו שהיה לו באור כשדים, שבו עמד אברהם אבינו בגבורה ונשלך אל תוך כבשן האש ולא רצה לעבוד עבודה זרה, ולמה מזכירין אותו רק ברמז ולא בפירוש.

ובספר "דברי שמואל" איתא דבר נפלא, הדנה הנסיון של מסירות נפש אינו נסיון כל כך גדול, שהרי באמת כל השנים היו הרבה יהודים שמסרו את נפשם על קידוש שמו יתברך, ובודאי שכל אחד ואחד מישראל אם הקב"ה בכבודו ובעצמו היה מצווהו להיות נקרב בשבילו לקרבן או שיקריב לו את בנו לקרבן, בודאי היה עושה כן מתוך שמחה של מצוה, ובפרט אברהם אבינו, לפי גודל דרגתו, אין דבר זה נחשב לו לדבר גדול מאוד – עד שנאמר שנסיון זה הוא הנסיון הקשה ביותר, שכן דבר פשוט הוא עד למאוד שאברהם אבינו קיים את מה שהקב"ה מבקש ממנו לעשות, ולא יבוא להרהר עליו ולפקפק בדבריו חלילה.

אלא, הנסיון בעקידת יצחק היה, שאברהם אבינו לא ישאל קושיות על הנהגתו של הקב"ה, שכן על דעתו של אברהם אבינו היתה יכולה לעלות קושיא חזקה ביותר, היתכן שהקב"ה מצווהו להעלות לעולה את יצחק בנו, והלא הוא עצמו אמר לו "כי ביצחק יקרא לך זרע" (בראשית כ"א, ב'), שהמשך הקיום של כלל ישראל יהיה על ידו, ואיך יתכן שעכשיו יאמר לו להעלותו לעולה, והרי זו סתירה חזקה!

אבל אברהם אבינו לא שאל שאלות, ולא הרהר אחר מידותיו של הקב"ה כלל וכלל, אלא כל מה שהקב"ה אמר לו קיבל מיד בפשטות ובתמימות, כי אברהם קיים את הנאמר "ואני בתומי אלך" (תהלים כ"ו, י"א), ומיד כאשר שמע שזהו רצון השי"ת, קיבל עליו לעשות כן בלא פקפוק וכלל, וזה היה הנסיון של העקידה!

וממילא מובן למה נסיון העקידה נחשב לנסיון של אברהם אבינו ולא של יצחק, כי אצל יצחק לא היה שום סתירה, כי הקב"ה לא אמר קודם לכן ליצחק שום דבר – שהציווי של "העלהו שם לעולה" יהיה סתירה לכך, ועצם הנסיון שיהיה נקרב לקרבן, זה לא נחשב לנסיון, כאמור, שכן כל אחד מישראל, ובפרט אחד שהוא בגודל מדרגתו של יצחק אבינו, בודאי שלא יפקפק בזה כלל וימסור את נפשו למען כבוד שמו יתברך כאשר הקב"ה בכבודו ובעצמו מצווהו לעשות כן, אבל אצל אברהם אבינו היה נסיון לראות האם יהרהר חלילה אחר מידותיו של הקב"ה, ואברהם אבינו אכן עמד בנסיון זה בגבורה! ולכן מתייחסת הנסיון של העקידה דווקא לאברהם אבינו.

ובזה מובן היטב למה לא נזכר בתורה הנסיון של אור כשדים, שכן הנסיון של מסירות נפש להקב"ה, ובפרט אצל אחד שהוא כמדורגה גבוהה כזו כאברהם אבינו, הרי זה לא נחשב לנסיון כלל, שכן פשוט הדבר שיעמוד בנסיון כזה, ובודאי שאברהם אבינו היה מוכן לפשוט את צוארו על קידוש ה', וכמו שהרה"ק מקאברין ז"ע היה אומר, וכי חידוש הוא שאברהם אבינו לא נשרף בכבשן האש? – החידוש הוא שהכבשן האש לא נשרף מעוצם האש הגדול והנורא שבערה בלבו של אברהם אבינו מרוב אהבת ה' שיקדה בקרבן.

ולכן לא נזכר בתורה בפירוש הנסיון של אור כשדים – שהיה זה נסיון של מסירות נפש להקב"ה – אלא ברמז, כי באמת לא היה זה לאברהם נסיון כ"כ קשה, אבל הנסיון של העקידה – שאברהם אבינו יקבל את דברי השי"ת בתמימות ובפשטות, זה כבר נחשב לנסיון, ובוה עמד אברהם אבינו בגבורה וקיים את הנאמר "ואני בתומי אלך", ולא הרהר אחר מידותיו של הקב"ה, וזה אכן היה הנסיון הקשה ביותר מכל הנסיונות.

וזהו חובת השעה שהגיעה לפתחנו, לאור הנסיבות שאנו מתנסים בהם, מוטל עלינו להתחזק לעמוד איתן באמונתנו ולקבל את כל העובר עלינו בתמימות בפשטות ובשמחה ובאהבה, ולא להרהר אחר מידותיו של הקב"ה חלילה, שהרי היצר יכול להטעותנו במחשבת פיגול, שאם הקב"ה סגר את הישיבות, למה צריכים ללמוד? ואם הקב"ה סגר את בתי הכנסיות בשביל מה אני צריך להתפלל?

אבל באמת זה רוצים מאתנו בשמים, מסתכלים עלינו לראות אם נעמוד בכל העובר עלינו בגבורה, ואני בתומי אלך, ולדעת שמה שקורה כעת זהו רצון ה', ולקיים רצונו יתברך בתמימות ובפשטות, ולעשות מה שצריכים לעשות במצב הזה לשם שמים לעשות נחת רוח להבורא יתברך שמו.

מסופר שפעם נכנס ילד אחד מנכדי הרה"ק הרבי רבי ברוכ'ל ממעוז'בוז' זי"ע לבית זקנו, כשהוא בוכה בכי תמרורים. שאל אותו זקנו "בני היקר, למה אתה בוכה?", השיב הילד, שבחזן שיחקו הילדים "משחק המחבואים", שאחד מתחבא במחבוא ושאר הילדים מחפשים אחריו למצוא היכן הוא התחבא, ואני – אומר הילד לזקנו – התחבאתי זמן מה, וכשראיתי שאף אחד לא בא לחפש אותי, יצאתי ממחבואי, וראיתי שכל הילדים התחילו לשחק במשחק אחר, ואף אחד לא בא אפילו לחפש אותי, ולכן אני בוכה.

כששמע הרבי ר' ברוכ'ל זי"ע את דבריו המרגשים של נכדו הילד, פרץ בבכי מר באמרו בצער רב, "גם הקב"ה בוכה על זה, שכן לפעמים הקב"ה מסתיר את עצמו כמו שנאמר בפסוק (דברים ל"א, י"ח): ואנכי הסתר אסתיר פני, וכשהקב"ה רואה שאף אחד אינו מחפש אותו, אזי "במסתרים תבכה נפשי" (ירמיהו י"ג, י"ז), שכן לצורך מה הקב"ה מסתיר עצמו – אם לא שהוא רוצה שיחפשו אותו, שיחפשו את קרבתו, וביקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך" (דברים ד', כ"ט).

בחורים יקרים, עכשיו הוא הזמן לחפש את השי"ת, שכן מאוד קשה ללמוד במצב הזה, מאוד קשה להתפלל במצב כזה, מאוד קשה לעמוד בניסיון במצב הזה שכלואים סגורים ונעולים בתוך הבית, אבל הקב"ה מבקש מאתנו שנמצאנו גם במצב הקשה הזה, ובקשתם משם את ה' אלקיך, "משם" – מהמקום בו אתה נמצא – בתוך הבית שלך, בתוך הבידוד, משם תראה למצוא אותי – אומר השי"ת – כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך.

דוד המלך ע"ה אומר בתהלים ("א, ה'): ה' צדיק יבחן ורשע ואוהב חמס שנאה נפשו, ובמדרש בפי' בהעלותך (במדב"ר ט"ו, י"ב) דרשו את הפסוק, 'ה' צדיק יבחן' – אין הקב"ה מעלה את האדם לשררה עד שבוחן ובודק אותו תחילה לראות אם יעמוד איתן בעת הניסיון, וכיון שהוא עומד בניסיונו הוא מעלה אותו לשררה, וכן אתה מוצא באברהם אבינו שהקב"ה ניסהו בעשר נסיונות ועמד בהם, ורק אח"כ בירכהו ה', וכן אנו מוצאים אצל יצחק ואצל יעקב, וכן מצינו בשבט לוי, שרק לאחר שעמדו בניסיון ולא חטאו בחטא העגל אמר הקב"ה והיו לי הלוויים.

את דברי המדרש צריכים לחזור ולשנן שוב ושוב לעשותם עטרה לראשנו ונר לרגלנו. שכן לפעמים מגיע מצב שהאדם עובר מצבים קשים ויסורים גדולים חלילה, הוא עובר נסיונות קשים ומרים, עד שמרוב צער מורים את ידיו וצועק במר לבו "אבי שבשמים, מה רוצים ממני?"

אבל האמת הוא, שהאדם שעוברים עליו נסיונות, צריך להתבונן, שכל המצב הזה – כל הנסיונות שעוברים עליו – זה מתנה מן השמים, כי הקב"ה רוצה להעלותו לגדולה, והנסיונות האלו הם הנסיונות שהקב"ה מנסהו בהם לראות אם הוא ראוי לכך – ה' צדיק יבחן – כל הקשיים שהוא עובר זהו לטובתו, וזה יכול לגרום לו לתועלת גדולה עד למאוד, אם הוא יתחזק ויעמוד בניסיונות הללו ויקבל יסורים באהבה, אזי הקב"ה יעלהו לגדולה, הוא יכול לצמוח מהנסיונות הקשים ולהיות "א' וועלט'ס רבי!"

בחורים יקרים! עכשיו יש לכם את ההזדמנות הנדירה הזאת להגיע לדרגות גבוהות ורמות – ה' צדיק יבחן – כל המצב הזה עם הנסיונות, זהו שעת מבחן, כי בזה בוחנים אתכם אם אתם ראויים לקבל את כל הטוב ואת כל המדרגות הגבוהות, הקב"ה נותן לנו את המצב הזה מחמת סיבה מיוחדת, לתועלת ולטובתנו, אשר על כן, אנו צריכים להתחזק ולעמוד בגבורה בכל הנסיונות האלו, שעל ידי זה נוכל בע"ה לצמוח ולעלות מעלה מעלה, והקב"ה מבקש מכל אחד ואחד "אל תאבד את ההזדמנות!!"

בואו שערינו בתודה!

**שיחת התעוררות בקו מערכת וויז'ניץ
לרגל פתיחת בתי הכנסיות בתקופת הקורונה
ר"ח תמוז תש"פ**

בבית אלקים נהלך ברגש (תהלים נ"ה, ט"ו) – חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמינו (איכה ג', כ"ב), אנו מהללים ומשבחים את השי"ת, שאנו כבר עומדים במצב הזה – שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה – שב"ה כבר פתחו את שערי בתי הכנסיות, כבר לא צריכים להתפלל בבית, כבר לא צריכים להתפלל בחוצות ובחצרות, כבר לא צריכים לפחד שמאן יהוא "ילשין" כשנכנסים להתפלל בבית המדרש (אפילו כששומרים על כל ההוראות), וממילא, כולנו מלאים רגש, כשהולכים לבית המדרש – הולכים בשמחה גדולה, הולכים בהתרגשות גדולה – בבית אלקים נהלך ברגש! – כשעדיין "הולכים" לבית המדרש אנו כבר מלאים בהתרגשות גדולה.

אבל, מה היה קודם שהגענו למצב הזה? אמנם כשהיינו בבית המדרש התפללנו בחמימות גדולה, בחיות דקדושה, בהתרגשות גדולה, אבל כיצד היה נראה ה"בית אלקים נהלך ברגש"? – האם התרגשנו שאנו זוכים ללכת לבית המדרש? – האם עלה על דעתנו להודות ולהלל ולשבח להקב"ה על כך שיש לנו את הזכיה ללכת להתפלל בבית הכנסת??

מספרים על אחד מנקיי הדעת שבירושלים ה"ה הגה"ח רבי נטע ציינזוירט זצ"ל, שכבוקרו של יום אחד, ראוהו עוברים ושבים כשהוא הולך לאטו, ומגשש באפילה משל היה עיוור רח"ל, וכך הולך ר' נטע והולך בנחת נשרך לאיטו ונחר שלא ליפול ממש כאילו היה סומא, אלו שהכירוהו השתוממו מאוד על ר' נטע, מה לו לר' נטע לעשות עצמו כאילו הוא עיוור? מה אירע עמו – התפלאו האנשים? אך לאחר זמן מה, ראוהו פוקח את עיניו כשהוא שמוח ורוקד מתוך שמחה...

כשראה את מקורביו תמהים לפשר התנהגותו התמוהה, הסביר ר' נטע כך: אני כעת בדרכי לבית המדרש להתפלל, אני הולך לעשות את הברכה "ברוך אתה ה' יוצר המאורות", לפתע הכתה בי המחשבה – אומר ר' נטע – וכי משיג אני נכונה את עומק המתנה של "המאורות", עד שהנני מברך את ה' על כך ואומר "ברוך יוצר המאורות"? וכי משער אני דיו את עומק החסד של הקב"ה המאיר לארץ ולדרים עליה ברוב רחמיו וחסדיו, שאפשר ללכת ברחוב ולראות כיצד ללכת? מברכים כל יום את הברכה "פוקח עיוורים", וכי יודע הנני עיוור מהו? וכי יודע אני "חושך" מהו? וכי משער אני נכונה את המתנה בחסדי השי"ת שיכולים לראות דרך העיניים? ולכן – אומר ר' נטע – עשיתי עצמי כעיוור, והרגשתי והבנתי חושך מהו, ראיתי עד כמה קשה סבלו של העיוור ל"ע, וכיצד איננו יכול לסדר עצמו כלל על כל צעד ושעל, וכאשר לפתע פקחתי את עיני "ויהי אור!" אני יכול לראות ב"ה! כעת אני יכול לברך את הברכה של "יוצר המאורות" מתוך שמחה עצומה, ומתוך רגש פנימי של הודיה, כעת הנני משיג את עומק המתנה הנפלאה הזו של "אור", ולכן אני כה שמח!

אחים יקרים! הבה ונתבוננה מה עברנו בתקופה האחרונה, הבה ולא נשכח את אלו שהיו סורים ומבודדים בביתם וצעקו כמור ליבם "הוציאה ממסגר נפשי" (תהלים קמ"ב, ח'), ואפילו כשהיו מתקיימים מניינים מצומצמים כפי דרישת הרשויות, אז היו כאלו שלא ראו זאת בעין יפה וגרמו ע"י הלשנתם לצרות ל"ע, בליל יו"ט ראשון של פסח עמד מכונית של המשטרה ליד בית מדרשינו להשגיח שאף אחד לא ירהיב בנפשו הלילה להיכנס לתוך בית המדרש להתפלל!! לא הרגשתי כאילו אני עומד על אדמת אמעריקא... כשהייתה כאן מצב קשה, בפרט באיזור שלנו שעשו בעיות לאלה שרצו להתפלל במנין, על אף ששומרים על כל הכללים וההוראות, קיבלתי רשות מיוחדת להתפלל בבית המדרש "תולדות מרדכי וויזשניץ", שם התקיימו מניינים מצומצמים, רק לאלו שקבלו רשות להיכנס להתפלל.

ביום אחד בעת תפילת שחרית, פרצו פנימה כמה שוטרים, כאשר בחוץ עומדים כמה ממוניות של המשטרה, והיה נדמה כאילו הם מתעסקים כאן בפרצה הכי הגדולה בדורינו, ואף כאשר הראנו להם שאנו מקיימים את התפילות כפי כל הכללים של הרשויות, והיו רק כמה מתפללים מנומנמים, כאשר לכל אחד יש שולחן מיוחד והוא עומד רחוק מחברו, וכל אחד לבוש בכפפות ומסכה על פניו, עם כל זאת לא עזר לנו, והשוטרים התעקשו על איזה שטות שזה לא לפי התקנות, וכל אחד קיבל טיקעט, שאם יצאו "חייב" במשפט, יכולים לקבל קנס על סך אלף דולר וששה חדשים בבית הסוהר, ואין לתאר איך שהרגשתי אז...

את הקנס [טיקעט] שקיבלתי הנחתי למשמרת כדי שאזכור באיזה מצב קשה עמדנו, ואכן, אמנם כעת כאשר חוזרים לבית המדרש להתפלל, עדיין חקוק בעצמותינו המצב הנורא בה עמדנו עד לפני זמן מה כאשר לא הורשנו להתפלל בבית המדרש, וכעת כאשר הולכים להתפלל בבית המדרש, אנו מלאים שמחה והתרגשות גדולה, וכלשון הפסוק "בבית אלקים נהלך ברגש", אבל מה שמוטל עלינו, הוא, לקחת עמנו את ההרגשה הזאת לזמנים הטובים שיבואו עלינו לטובה ולברכה.

הנה "ראש השנה" נקרא "יום הזכרון", שכן אין לך יהודי שאינו מתעורר לטובה ביום הגדול והנורא הזה, ולכן נקרא יום זה "יום הזכרון", כדי שנוכח במשך כל השנה את ההתעוררות הגדולה שהייתה לנו ביום זה. ולעניינינו, הבה בל נשכח את ההתרגשות הגדולה שיש לנו כאשר אנו נכנסים לתוככי הבית המדרש להתפלל, ואפילו כשהתפילות בבית המדרש יהיה דבר רגיל, נוכח היטב היטב את המתנה הזאת להודות ולהלל להקב"ה על עצם הזכייה שיכולים אנו ללכת להתפלל בבית המדרש, בבית אלקים נהלך ברגש!!

אנו רואים דבר מעניין, חז"ל אומרים במסכת אבות (פ"ה מ"ה): עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש, לא הפילה אשה מריח בשר הקודש, ולא הסריח בשר הקודש, ולא נאהא זבוב בבית המקדש, ולא כיבו הגשמים את האש של עצי המערכה, ולא נמצא פסול בעומר ובשתי הלחם ובלחם הפנים, ולא הזיק נחש ועקרב בירושלים, ולא אמר אדם צר לי המקום.

ולכאורה זה פלא, הלא לא רואים כאן שום דבר שהיה בו נס גלוי, לא היה שם נס כ"קריעת ים סוף", אלא כל הנסים הם דברים ש"לא" אירעו.

אומר הגה"צ רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, שזהו הנס הגדול ביותר, שהכל הולך ב"ה כשורה בלא שום מכשול, ואלו הם העשרה "נסים" שנעשו לאבותינו בבית המקדש, ועז' צריכים ליתן שבח והודו' מיוחדת להקב"ה.

יהודי אחד ערך בצפרא דשבתא קידושא רבא לאחר התפילה, שאלו אותו חבריו ידידו ומכרו "לשמחה זו מה עושה?" למה אתה עושה קידוש? השיב האברך "אתמול הלכתי ברחוב, ומכונית זרקה אותי על הרצפה ר"ל, ויצאתי עם החיים ממש בנסי נסים! ולכן אני עושה קידוש להודות ולהלל להקב"ה". בשבוע אח"כ עשה אברך אחר קידושא רבא, שאלו אותו ידידו "למה אתה עושה קידוש?" השיב האברך "הלכתי אתמול ברחוב, ומכונית לא הפילה אותי על הרצפה!!..."

הנה, כשבאים לבית המדרש והדלת אינה נעולה, הולכים למקוה והדלת פתוחה, נכנסים להתפלל בבית המדרש ואין מפתחים שמה מאן דהוא "ילשין" שאתה מתפלל, אין שום שוטר שממתין לראות אם אתה הולך להתפלל בביהמ"ד, על זה גופא צריכים להודות ולהלל להבורא כל עולמים, בבית אלקים נהלך ברגש!

מה גדלו מעשיך ה' מאוד עמקו מחשבותיך איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת (תהלים צ"ב, ו-י'). מפרש הרמב"ק הרבי ר' בונם מפשיסחא ז"ע: "מה גדלו מעשיך ה'" – הלא מעשיך ית"ש כה גדולים ורבים הם בחיי היום יום, כשהכל הולך כשורה הרי זה חסד ה' גדול עד למאוד, והם נסים ונפלאות ממש, "מאוד עמקו מחשבותיך" – אני צריך להתעמק במחשבותי ולהבין, איך שייך במציאות כזה דבר – ש"איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת" – שיהיה איש שוטה ופתי עלי אדמות שלא יבין ולא ישכיל להתבונן ולהתפעל מגודל מעשי ה' שכל הקורה בחיי היום יום הם נסים ונפלאות, הוא חושב שהכל נעשה מאליו, וכך הטבע להיות כן שהכל ילך כשורה, ורק כאשר הוא רואה איזה נס מיוחד אז הוא מתעורר לשבח להקב"ה.

מיתאמרא משמיה דהגה"ר רבי יחזקאל לווינשטיין זצ"ל אימרה נפלאה: בנוהג שבועלם, האדם זוכר להודות להקב"ה רק כאשר הוא ניצול מצרה כלשהו רח"ל, אבל כשהכל הולך אצלו כשורה ואין דבר מה טורד את מנוחתו ושלמותו, הוא כביכול שוכח מלהודות להקב"ה, אבל האמת הוא, שהאדם עושה בזה "טעות גדולה", וזה יוכל לעלות לו ביוקר! שכן הקב"ה הלא רוצה שהאדם יפנה אליו, וממילא, אם האדם יפנה אל הקב"ה רק כשהוא נמצא בעת צרה, אז הקב"ה ישלח לו עוד איזה צרה חלילה, כדי שהאדם שוב יפנה אל הקב"ה, אבל אם האדם פונה אל הקב"ה כשהכל הולך לו כשורה, הוא מודה לו ומשבח אותו כשהיי היום יום שלו עטופים ומעוננים בטובה.

אשר על כן, כאשר שערי בית המדרש "אינם" נעולים, והוא פונה להקב"ה בשירות הלל ותשבחות על כך, אז הקב"ה ימשיך להשפיע עליו עוד ועוד טובות כדי שיוכל להודות לו על כך.

מסופר על אחד ממקורבי הרה"ק ה"בית ישראל" מגור זי"ע, שהיה נצרך פעם אחת לטובה גדולה מאדם מסויים, ואותו מקורב כתב מכתב יפה מאוד לאותו עסקן בו הוא ביקש ממנו שיעזור לו, ואכן מאמציו נשאו פרי לתפארת, והלה עשה לו את הטובה הגדולה הזאת שהיה צריך לה. לאחר זמן מה פגש האדם את העסקן, והודה לו בפיו מעומק הלב על הטובה הגדולה שעשה לו. העיר לו הרבי ה"בית ישראל" זי"ע ואמר לו: כשהיית צריך את הטובה, ערכת מכתב יפה וביקשת מהאדם הזה שיעזור לך, ועכשיו משעשה לך כבר את הטובה הזאת, אתה משבח ומודה לו ואומר לו "ישר כח" רק בפיך? – זה לא נכון! – צריכים להודות לכל הפחות באותה נוסח של הבקשה, ובכן, תכתוב לו מכתב נאה בה אתה מודה לו על הטובה הגדולה הזאת שעשה לך.

והמשיך הרבי ואמר לו: בפרשת ביכורים נאמר (דברים כ"ו, ה'): וענית ואמרת, ופירש רש"י, לשון הרמת קול. ולכאורה, הלא אמרו חז"ל (מס' ברכות דף כ"ד ע"ב) שהמגיבה קולו בתפילתו הרי זה מנביאי השקר, ולמה א"כ יאמר מקרא ביכורים בהרמת קול. ברם, הרי כל ענין ויודי ביכורים קשור עם ענין הכרת הטוב, וכמו שפירש רש"י (דברים כ"ו, ג' ד"ה ואמרת אליו), "ואמרת אליו" – שאינך כפוי טובה, והנה בדרך כלל כשהאדם בעת צרה או שהוא צריך משהו שהשי"ת יעזור לו, הוא מרים את קולו וצועק להקב"ה "אנא ה' הושיעה נא, אבי שבשמים, הושיעה נא ועזור לי להוציאני ממצור", וממילא, כעת כשהוא בא להודות להשי"ת, אל האה כפוי טובה, אלא יודה להשי"ת בדיוק באותו אופן שהוא ביקש ממנו שיעזור לו, בהרמת קול...

זכרנו, בעת שהיינו בתוך המצב הנורא של הקורונה, התקשרו אלי כמה אברכים וצעקו קולות "אני כבר לא מסוגל לסבול את המצב הזה, זה ממש גיהנום, אפילו בית האסורים יותר טוב מזה, שם יכולים להתפלל במנין, שם יוצאים כל יום לנפוש בחצר ולשאוף אויר צה, שם יכולים לבוא לבקר אחד את השני, ואילו כעת אנו יושבים מבודדים בבית ללא אפשרות להתפלל במנין וללא אפשרות לצאת לחוץ לשאוף אויר צה, ומרגישים כמו אדם בודד כערער בערבה בלא שום גואל ומכיר!"... השני התקשר ואמר בקולי קולות שהוא מרגיש שהוא חלילה יוצא מדעתו, הילדים שלו הולכים לו על העצבים ומשועממים בבית, והוא מרגיש שכבר כלו כל הקיצין! אברך שלישי התקשר ואמר לי "אילו היו לי ילדים בבית, הייתי יכול להתפלל אתם ללמוד מעמ"ם" והיתה זו חצי צרה, אבל כעת אנו מבודדים, אני וב"ב לבד בבית, ומרגישים כאילו אנו יוצאים חלילה מדעתנו...

וממילא, כעת שנותנים שבח והודו' להשי"ת, כשהולכים לבית המדרש מתוך שמחה, בבית אליקים נהלך ברגש, צריכים לעשות "קולות". כשבאים לבית המדרש והדלת פתוחה, צריכים להודות ולהלל להשי"ת בקולי קולות לצעוק מעומק הלב מתוך התרגשות ושמחה עצומה עד למאוד "רבוש"ע אתה בה יקר ובה טוב! אני מודה ומשבח לך על המתנה הנפלאה הזו שהדלת של הבית המדרש פתוחה ויכולים להתפלל בבית המדרש פנימה!"...

כאמור, נקרא ראש השנה "יום הזכרון", שכן כל יהודי מתעורר ביום הגדול והקדוש והנורא הזה, ולכן צריכים ליכור ולקחת עמנו את ההתעוררות הגדולה הזאת עמנו לכל השנה כולה.

כמו כן מקבל עליו כל אחד ואחד איזה קבלה טובה להתחזק בה ביותר, וצריך כל אחד לזכור את הקבלה הטובה הזו לכל השנה כולה. וממילא, כשאנו עומדים בימים אלו, בה אנו זוכים לחזור להתפלל בבתי כנסיות ומדרשות, אין ספק שכל אחד ואחד מתעורר לטובה ומקבל על עצמו איזה קבלה בענין קדושת בית הכנסת, רבים כבר דשו בענין מורא מקדש שצריכים לכבות את הפלאפונים בעת התפילה, אמנם אני רוצה להוסיף עוד איזה נקודה הנוגע לענייננו.

בימים אלה כשאנו שמחים שזכינו לחזור לבית הכנסת, בבית אלקים נהלך ברגש, צריכים אמנם להיזהר ולהישמר שלא לברוח מבית המדרש. ישנם אנשים שכשמתחילים לומר תפילת "עלינו לשבח", הם עומדים כבר עם רגל אחת מחוץ לבית המדרש, ויש כאלו המהדרין מן המהדרין, ועומדים ב"רגליהם מחוץ לבית המדרש, וידוע מה שאמר המגיד הנודע הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל ש"עלינו" זו לא תפילת הדרך, ולמה א"כ אומרים אותה כשהולכים בדרך?... והוסיף ידידינו המשפיע הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, שאת ה"פעקלעך" [החבילות] כבר אורזים ב"אין כאלקנו", דהיינו שאת התפילין כבר חולצים ב"אין כאלקנו"...

וממילא, לאחר שבכינו זועקנו "הוציאה ממסגר נפשי", לאחר שבקשנו מכל הלב, שרצונו לראות את מלכנו – לחזור להתפלל בבית המדרש, כשאמרו ביום טוב פסח את "תפילת טל" ביחידות, כמה התגעגע הלב שנוכל לחזור בקרוב לבית המדרש! ולכן כשאנו נמצאים כבר בבית המדרש, צריכים להיזהר שלא לברוח משם חלילה – התפילה מסתיימת לאחר "עלינו", ואז מתחילים לחלוץ את התפילין... ובשבת קודש מסתיימת התפילה לאחר "אנעים זמירות"...

אנו רואים שהרבי שליט"א (מרן אדמו"ר שליט"א מוויז'ניץ - על ישראל הדרתו קרית וויז'ניץ ב"ב) מוותר תמידין כסדרן להתפלל תפילת מוסף לפני התיבה, וכן "קבלת שבת", ולפעמים "שוכן עד", ומכבד מישהו אחר להתפלל במקומו, ברם על דבר אחד אינו מוותר, על אמירת "אנעים זמירות", שהרבי אומר לפני התיבה מידי שבת בשבתו.

לפני איזה שנים, התפללתי פעם מוסף בשבת קודש לפני העמוד בבית המדרש הגדול בשיכון וויז'ניץ, וכשהכניסו את הספר תורה לארון הקודש, בטרם התחלתי לומר קדיש, ראיתי את הרבי ניגש אלי ואומר לי: "אנעים זמירות" אני אומר... (אחד הנוכחים אמר "תראה, הרבי אינו צריך לגבאי, הוא עושה הכל לבד"...) – ואמרת פעם בדרך צחות, שבחצר הקודש וויז'ניץ-מאנסי, היה הרבי הגה"ק בעל "תורת מרדכי" זי"ע מתפלל תמידים כסדרן את תפילת מוסף לפני התיבה, או אחד מבניו, ואילו את "אנעים זמירות" היה מכבד מישהו אחר לומר, וכל פעם שהייתי במאנסי בשבת או בחג, היה הרבי מכבד אותי לגשת להתיבה לומר "אנעים זמירות", ואמרת בצחות "מהו ההבדל בין וויז'ניץ בני ברק, לוויז'ניץ-מאנסי, שבמאנסי הרבי מתפלל מוסף ואני אומר "אנעים זמירות", ובכני ברק אני מתפלל מוסף והרבי אומר "אנעים זמירות"...) ועכ"פ, יודעי דבר מסבירים, שלכן הרבי ניגש לאנעים זמירות, כדי שכל הקהל ישארו עד סוף התפילה – עד לאחר אנעים זמירות ולא יברחו קודם לכן...

וממילא, כעת שיש לנו את ההתרגשות הגדולה כשנכנסים להתפלל בבית המדרש, בבית אלקים נהלך ברגש, זה הזמן שכל אחד ואחד יקבל על עצמו שלא לצאת מבית המדרש עד לאחר התפילה, והשי"ת יעזור שכל תפילותינו יתקבלו לרחמים ולרצון, וכמו שדברנו, שכשעומדים ומשבחים ומהללים להקב"ה על כל החסדים שהוא עושה עמנו מידי יום ביומו, אז הקב"ה בודאי רוצה שנמשיך להודות לו ולומר לפניו שירות זמירות ותשבחות, ואין ספק שהקב"ה ימשיך להשפיע לנו עוד ועוד חסדים, וכולנו נוכל לבני חי ומזוני, שפע ברכה והצלחה, ולקבל פני משיח צדקנו כמורה בימינו אמן.

צפו: השבוע בלקראת שבת - תקציר בידאוו לקראת שבת מליכתא

לאחר שהרציית את שאלותיי וקיבלתי תשובות ברורות על הכל, אמר לי הגר"ח שהוא רוצה לבקש ממני טובה, וכך אמר לי: היות שמפעם לפעם אתה נוהג להכניס לתוך המכתבים של השאלות כסף עבור הבולים של המכתבים שאני שולח בחזרה, אז אני מבקש ממך להפסיק להכניס כסף

אב"ד סאנטוב ליקווד הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א בפניני נועם שיח על מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי זיע"א

בעודני בצעירותי, הייתי במשך הרבה שנים שולח שאלות בכל מקצועות התורה למרן שר התורה הגאון האדיר רבי חיים קניבסקי זצ"ל - עוד בחיים חיותו של אביו הגה"ק הסטייפלר זצ"ל, וזכיתי לקבל ממנו מכתבים רבים עם מאות תשובות בהלכה והשקפה. כמוכ, בדרך כלל בעת שביקרתי בארץ ישראל זכיתי ליכנס אליו - עוד בחיים חיותו של אביו זצ"ל, וגם בשנים אחר"כ, בטרם התחילו לנחור אליו אנשים רבים כבשנים האחרונות, היו לי הדמיוניות רבות לשבת אצלו בישוב הדעת, שאז השיב לי תשובות ברורות על כל מה ששאלתי אותו, וגם מסר לי כמה שמועות וקבלות שקיבל מאביו הגה"ק הסטייפלר זצ"ל ודודו הגה"ק החזון איש זצ"ל.

לתלמיד חכם!... וזה היה בזמן שבנו הגר"ח כבר היה מפורסם בין גדולי התלמידי חכמים שבדור שכל רז לא אניס ליה...

פעם לפני יום הכיפורים, נכנסתי אצל הגר"ח זצ"ל לקבל את ברכתו לקראת השנה החדשה, ובאותה עת נכנס גם אחד מאנשי שלומו של הגר"ח, ואמר הלה להגר"ח שיש לו בשרה טובה לבשר לרב, שהוא נתקבל לשמש כשליח ציבור בבית המדרש גדול ביה"כ, והוא מבקש מהרב ברכה שיהיה המינוי בהצלחה גדולה.

שאל אותו הגר"ח אם הולכים לשלם לו עבור החונות, השיב הלה בחיוב, שאכן הם הולכים לשלם לו על כך. כששמע הגר"ח את דבריו, הגיב כשבת חוק על פניו "אם כן, הרי זה כבר בהצלחה..."

הגר"ח זצ"ל שאל פעם את הנוכח ומקורביו אם הם יודעים מי היה הסנדק שלו בעת הברית, והמשיך וסיפר להם שאביו מרן הסטייפלר זצ"ל הוא בעצמו היה הסנדק, וכך הוא מעשה, שהברית שלו התקיימה עוד בחוץ לארץ, ולכבוד הברית התקבצו ובאו להם הרבה גדולי תורה, ביניהם הגאון בעל תורה תמימה זצ"ל, והסטייפלר פחד מאוד שאת מי מהם שהוא יכבד אותם בסנדקאות יש מן הגדולים

כמו"כ היתה לי הזוכה הרבה פעמים לראות אותו יושב בכניסה שליד המדרגות המוליכות לביתו עם סטנדר וגמרא גדולה לבוש בטלית קטן לבן, ולומד בהתמדה עצומה כשאף אחד לא מפריע לו. זכורני, שפעם אחת ניוגשתי אליו והצגתי את עצמי בפניו ואמרתיו לו את שמי, אמר לי הגר"ח על אחר במאור פנים "אהה! מיר שרייבן זיך כסדר" [אנחנו מתכתבים בינינו תמיד], ומיד הורה לי לשבת וסגר את הגמרא וענה לי על כל שאלותי בהלכה והשקפה באופן ברור ונחרץ.

לאחר שהרציית את שאלותיי וקיבלתי תשובות ברורות על הכל, אמר לי הגר"ח שהוא רוצה לבקש ממני טובה, וכך אמר לי: היות שמפעם לפעם אתה נוהג להכניס לתוך המכתבים של השאלות כסף עבור הבולים של המכתבים שאני שולח בחזרה, אז אני מבקש ממך להפסיק להכניס כסף, ראשית, כי יש אחד שמשלם את כל ההוצאות של הבולים עבור המכתבים של התשובות, ושנית, איני יודע מה לעשות עם הכסף! אשר על כן הוא לעול גדול עבורי, לכן אני מבקש ממך שלא לשלוח לי כסף, ואכן מאז הפסקתי לשלוח לו כסף עבור הבולים בכקשותו.

מספרים על הגאון האדיר מרן הסטייפלר זצ"ל, שבימי יקנותו אמר, שכל יום הוא מתפלל בדמעות שליש על "חיימקה שלי" שיגדל

שיכולים להיפגע מכך שהוא לא מכבד אותם בהכיבוד הזה, ולכן החליט לקחת את הסנדקאות לעצמו כדי שאף אחד מהגדולים לא יפגע בגללו...

**בטלית קטן לבן, ולומד בהתמדה
עצומה כשאף אחד לא מפריע
לו. זכורני, שפעם אחת ניגשתי
אליו והצגתי את עצמי בפניו
ואמרתי לו את שמי, אמר לי
הגר"ח על אתר במאור פנים
"אהה! מיר שרייבן זיך כסדר"
[אנחנו מתכתבים בינינו תמיד]**

לי יריד כזה" (אין אדם אדם אדם) הוא אך ציין איזה מראי מקומות ששם כתוב כעין הדברים האמורים בשם הירושלמי - כמו כן הגיע מכתב מאת הגאון רבי פנחס הירשפרונג זצ"ל שכתב שבספר הקנה מגדולי המקובלים, שם כתב ממש כדברים האלה, אבל לא ציין היכן המקור של הירושלמי.
כעבור כמה שנים, נפגשתי עם הגאון רבי פנחס הירשפרונג זצ"ל בעיר פלייטאמאנס באחד מימי הקיץ, והצגתי את עצמי - אמרתי לו את שמי ואת מקום מגורי - ואז שאל אותי מיד "האם ראת את ספר הקנה?"...

**לאור פטירת שר התורה מרן הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי זצ"ל
מעתיקים אתו בזה מאמר שונים שהובאו בעבר בין עלי הדברים של טעם, הקשרים למרן הגאון זצ"ל**

מרן הגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי זצ"ל "הסטיפילר", באה אליו בתו ואמרה לו ש"חיים אינו מרגיש טוב, ויש לו כאבים בכתף, כששמע הסטיפילר את הדברים, הלך מיד לבית בנו מרן הגאון רבי חיים זצ"ל, וראהו מתנהג כסדרו - מקבל את הקהל ולומד - ואמר לו "חיים, אריין אין בעט!" [חיים, היכנס למטה]. ורבי חיים לא שאל שום שאלה, וכנסו תיכף למטה.
ברב, ביקרה בת הסטיפילר שוב אצל אביה, ואביה אמר לה "הכל מסודר כבר - חיים כבר במטה"... מיד תפסה את הטעות, ואמרה לאביה "אל התכוונית לאחי רבי חיים, התכוונית לבני (או לנכדי) חיים" - אמר לה אביה "אוי, עכשיו אני מוכרח ללכת שוב לחיים ולומר לו שיצא מהמטה, כי ידעתי ב שכל עוד ולא אמר לו לצאת מהמטה הוא לא יצא".
וכך הוא - הסטיפילר הלך לבית הגר"ח, וכאשר שער כך היה, הוא ראהו במטעת עם ספר גדול ולומד, והסטיפילר אמר לו "חיים, ארויס פון בעט!" [חיים, צא מהמטה]. ורבי חיים ירד מהמטה, בלא לשאול את אביו על מה הורה לו להכנס להמטה ולמד חזר והורה לו לצאת מהמטה.

"נועם שיח", שיחות הגאון אב"ד סאנטוב שליט"א

אריב פאסט עס צו טון, פאסט עס אז מ'זאל דערפן וויסן

טש, האט אים דער רבי געמאנט "אג מיר נישט וואס צו טון... און די צייטונג און מעגליכן אויפן טיש ווען פאפא רבי איז אריינגעקומען אין שטוב פון וויזניצער רבי, און אזי ווען געמקען און געשמועסן ווען די צייטונג איז געליקן אויפן טיש. פלוצלעך פרעגט דער וויזניצער רבי דעם פאפא רבי'ן "פאפא רב, ווען ווען בלייבט איר דא אין שטאט?", האט דער פאפא רבי געמאנט "בז דעסטאג", האט דער וויזניצער רבי געמאנט "איר דער אידל טשטיט אז ביז מיטוואך...".
עלץ צו דעם דערציילט מען אז אמאל איז כ"ק אדמו"ר מסקולען זייע אגענקומען צום וויזניצער רבי זייע, און אויך דאן האט דער נבאי געבעטן אראפצונעמען דעם צייטונג פון טיש, וויל עס פאסט נישט אז עס זאל און די צייטונג אויפן טיש ווען דער סקולענער רבי קומט, האט אים דער רבי געמאנט "אריב עס פאסט מיר, צו ליינען א צייטונג, פאסט עס אז דער סקולענער רבי וויל וויסן דערפון".
זענדיג אביד סאנטוב
(גליק נועם שיח סאנטוב, פ' פו פו פו פו)

ער האט מיר פארציילט דערצייל ר' ברוך שטערן שליט"א בן הר"צ אביד מייזן שליט"א, מחשובי מחסידי וויזניק-מאנסי, אז כ"ק מרן האדמו"ר מוויזניק-מאנסי זייען מענטש צומאל ליינען דעם צייטונג "דער איד", וואס קומט ארויס אין אמעריקע (וואס מ'דערט אז מ'דל ישראל דארפן וויסן אלעס וואס פאסירט, וויל מען פרעגט זייען דא ועל הא...), ברוך כלל פלעגט ער ליינען נאר די קענעלעך, און צומאל אויך די ארטיקלען למעשה אריב ער האט געדארפט וויסן בעניניי הכלל.
אמאל האט כ"ק מרן אדמו"ר נאפאפא שליט"א געדארפט קומען אויף א באזון בערזא נאח פון כ"ק מרן האדמו"ר מוויזניק-מאנסי זייע, און איידער ער איז אגענקומען האט דער משב"ק געמאנט פאר'ן וויזניק רבי'ן, אז דער פאפא רבי קומט שוין, און מען דארף אראפנעמען דעם צייטונג פונעם טיש, אבער דער רבי האט זיך נישט צוטון געמאנט צו וואס ער זאגט, נאכדעם איז דער נבאי ווידער געקומען, ער קומט דאן אין אפאר מיטען, און מ'דארף עס אראפנעמען פון

שמעו ותחי נפשכם

לכם אני מצפה!

נעילת החג פסח תש"פ

מאת הרה"ג רבי שלמה זלמן פרידמאן שליט"א
אבד"ק סאנטוב

ובתוכו דברים חוצבים למצב הקורונה

9996551.z@gmail.com

טייערע ברודער!

שיחת חיזוק על הטלפון

מאת הרה"ג רבי שלמה זלמן פרידמאן שליט"א
אבד"ק סאנטוב

למצב הקורונה

ד' ניסן תש"פ

לייקוד

הזדמנות נדירה!

שיחת חיזוק בקו מערכת וויזניץ
לכלל בחורים בכל אתר ואתר

מאת הרה"ג רבי שלמה זלמן פרידמאן שליט"א
אבד"ק סאנטוב

דברי חיזוק והדרכה כיצר להתמודד עם הנסיונות

נאמר בתקופת הקורונה - ר"ח סיון תש"פ

9996551.z@gmail.com

ובגוים לא יתחשב!

שיחת חיזוק בקו מערכת וויזניץ

מאת הרה"ג רבי שלמה זלמן פרידמאן שליט"א
אבד"ק סאנטוב

הייליגער טאטע - גענוג געווען!!

נאמר בתקופת הקורונה - אייר תש"פ

9996551.z@gmail.com

בואו שעריו בתודה!

שיחת התעוררות בקו מערכת וויזניץ

מאת הרה"ג רבי שלמה זלמן פרידמאן שליט"א
אבד"ק סאנטוב

לרגל פתיחת בתי כנסיות בתקופת הקורונה

ר"ח תמוז תש"פ

9996551.z@gmail.com

שני דולר (\$2) כל אחד - כולל משלוח

להזמנות: 9996551.z@gmail.com

LISTEN AND BE INSPIRED

That's What I Was Waiting For!

Powerful words of chizuk during the challenging corona period
Horav Shlomo Zalman Friedman Shlita
 Rav, K'hal Zichron Elazar Santov
 Lakewood, NJ

A Ray of Light in the Darkness
 Ne'ilas Hachag of Pesach 5780

9996551.z@gmail.com

Unity in Isolation

Divrei Chizuk on the Challenges of the Corona Crisis
Horav Shlomo Zalman Friedman Shlita
 Rav, K'hal Zichron Elazar Santov
 Lakewood, NJ

English - Yiddish
 Nissan 5780

9996551.z@gmail.com

A Rare Opportunity!

Powerful words of chizuk and guidance on dealing with challenges
Horav Shlomo Zalman Friedman Shlita
 Rav, K'hal Zichron Elazar Santov
 Lakewood, NJ

An address to Bachurim worldwide during the period of corona
 Rosh Chodesh Sivan 5780

9996551.z@gmail.com

Now is Not Forever

The continuing challenges of the Corona period
Horav Shlomo Zalman Friedman Shlita
 Rav, K'hal Zichron Elazar Santov
 Lakewood, NJ

Take them away! It's been enough!
 Iyar 5780

9996551.z@gmail.com

With Enthusiasm We Go!

Divrei Chizuk as Shuls Re-open Post Corona
Horav Shlomo Zalman Friedman Shlita
 Rav, K'hal Zichron Elazar Santov
 Lakewood, NJ

This is a Tremendous Mistake...
 Rosh Chodesh Tammuz 5780

9996551.z@gmail.com

\$2 each – shipping included
For orders: 9996551.z@gmail.com

אחד נכנס אל מרן הגר"ח קנייבסקי (שליט"א) [זצ"ל] לבקש ממנו ברכה, ומספר שהוא עומד כרגע לפני התחלת בניה של ארבעה מגדלים – בני עשרות קומות כל אחד – ומבקש את ברכתו שיצליח כראוי. הגר"ח הביט לעברו, ואומר "יהיה לסופר הרבה עבודה".

אותו יהודי לא הבין לרגע את הכוונה, אבל מיד בירך אותו הגר"ח בברכת ברכה והצלחה, והוסיף הגר"ח ואמר לו, שמיד חשב על כמות הפתחים שבמגדלים אלו שיהיו חייבים במזוזות, וממילא יצטרכו להזמין אצל הסופר סת"ם מאות מזוזות, ויהיה לו הרבה עבודה...

הרה"ג ר' שלמה זלמן פרידמן שליט"א
אב"ד סאנטוב-לייקוואוד
"נועם שיח", תרומה תשע"ט, עמ' ג'

תוספת לגליון | המודיען כ"ב באדר ב' תשפ"ב | י"א

אנו כ'בני אדם'

"בשנות בחרותי בתחילת שנות המ' בלמדי בארץ ישראל, למדתי בישיבת מיר, ואז היה נמצא חברות שונות לבחורים באיזה ישיבות, ומזמן לזמן היו באים בחורי החבורה לבית הרבי, והרבי היה אומר להם שיחות בעניני השעה. ב"ה שהיתה לי הזכות להיות בקודש פנימה בעת שהרבי מסר את השיחות גם לשאר החבורות, לאו דוקא מהחבורה שלי. זכורני פעם נכנסו אל הרבי חבורת בחורים שלא היתה שום שייכות לחסידות, המשב"ק ר' הערשיל כץ שליט"א (ויזניץ) אמר להרבי שהבחורים האלו אינם מבינים את שפת האידיש, והתחיל הרבי להגיד שיחה בלשון הקודש.

בתוך דבריו אמר להם הרבי זי"ע כך, בהתכוונו על ביטויים שונים אשר לומדי האוניברסיטה אומרים, בדברם על עצמם: 'אני למדתי באוניברסיטה, יש לי תעודה כבר, אני בן אדם'... הרים הרבי את קולו ואמר: 'אתה בן אדם' [=די ביסט א מענטש]?, מי הגיד לך שאתה בן אדם? האם אתה לומד תורה הקדושה? האם אתה מרגיש טעם בשבת קודש? אתה בן אדם?... אני אגיד לכם מי 'בן אדם', מי שיש לו חיות דקדושה, 'הוא' בן אדם!...". (משיחות הרה"ג ר' שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב, לייקוואד).

הליכות
הישועות
משה

כ"ק
מרן

משולחן הקוראים

בס"ד, שלום וברכה למערכת "אפריון לשלמה", מו"ל גליון "נועם שיח", שיחות הגאון אב"ד סאנטוב שליט"א מלייקווד

עפ"י הסיפור שראיתי בגליון נועם שיח (שהוא 'חד בדרא!') פרשת תזריע ("שר התורה") על הגאון הסטייפלר זצ"ל שלקח את הסנדקאות לעצמו מפני שלא רצה לפגוע בכבוד הגאונים זצ"ל, יובן שפיר דברי חז"ל "איזהו מכובד המכבד את הבריות" (מס' אבות פ"ד, מ"א) - כלומר אימתי מותר לאדם לכבד את עצמו, כשרוצה לכבד בכך את הבריות (דהיינו במקום שחושש לכבוד הבריות שלא לפגוע באחרים אז מותר ליקח הכבוד לעצמו ולהיות 'מכובד' וכסיפור הנ"ל)...

יעקב ליכטענשטיין

ברוקלין נ.י.

ב"ה, לכבוד הרב שליט"א

יישר כח גדול על ה"נועם שיח" הנפלא מאד על מורינו מרן הגר"ח זצוק"ל. אני זוכר שהייתם שולחים להרב זצוק"ל הרבה מכתבים. אני הייתי כותב את הכתובות של המכתבים מחוץ לארץ...
גדיל תורה ויאדיר!

אשמח לקבל עוד חומר מהרב זצוק"ל.

ויהי רצון שימליץ טוב בעדינו ונזכה לראותו בקרוב בתחיית המתים בב"א.

החותם בדמע שזכיתי שאבלח"ט להסתופף בצילו קרוב לחצי יובל שנים

אבי סרוסי

בני ברק

א הייליגער רבי...

היכן שהולכים והיכן שעומדים - כולם רוצים לשמוע איזה סיפור אודות "שר התורה" מרן הגאון האדיר רבי חיים קניבסקי זכר צדיק וקדוש לברכה, שנסתלק בשבוע שעבר.

כשנכנסתי כאן לה"אויפרוף", האט מען מיך באַפּאַלן "מה אתה יכול לספר על רבי חיים?". ואומר את האמת, שהנני עומד כאן בדילעמען, המחונן - גיסי הי"ו כיבד אותי לדבר, אבל מובן מאיליו שלא זו היתה כוונתו - שאעמוד כאן לספר סיפורים על רבי חיים, הוא בודאי רצה שאומר משהו אודות החתן או משהו אודות הענין של שמחת חתן וכלה, ואיך אני יכול לרצות כל אחד ואחד - ווי קען איך צופרידן שטעלן יעדן איינעם?

התיישבתי איפוא והתחלתי לדפדף במאות התשובות שזכיתי לקבל מאת רבי חיים זצוק"ל, ומצאתי שם דבר שנוגע לענין של "שמחת חתן וכלה".

הנה ידוע מה שאמרו חז"ל (מס' ברכות דף ו' ע"ב) "כל הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בחמשה קולות". ושאלתי את רבי חיים, מהו הכוונה של "הנהנה מסעודת חתן", כשנכנסים לחתונה ורואים שמוכן סעודה מפוארת, אז כולם עומדים ו"נהנים" מאוד מהסעודה, וכי גם זה בגדר של "הנהנה מסעודת חתן?", הנה בבית מדרשו מתקיימת בצפרא דשבתא לאחר התפילה "קידושא רבא", ובשעה שהקהל סועד את לבו ממטעמי השבת, אני אומר שיחה, אני מסתכל ורואה שכולם אוכלים - אני **נהנה** לראות איך שהם אוכלים. כמו"כ, כשנכנסים לחתונה **ונהנים** לראות איך שכולם אוכלים, האם זה בגדר של "נהנה" מסעודת חתן?

ענה לי רבי חיים זצוק"ל, שבפשטות, הכוונה של "כל הנהנה מסעודת חתן" הוא "**שאוכלים**" מהסעודה.

והנה, כשנכנסים לחתונה ורואים עיצוב מיוחד עד הגג של שוקולדים וניסעלעך [אגוזים], כל הנכנסים נעצרים ומפליאים את זה שזה כל כך יפה, ס'איז מורא'דיג, כל אחד מסתכל **ונהנה**, אף אחד אינו מעיז לקחת משהו משם, אף אחד אינו רוצה לקלקל את העיצוב הנאה, וביום שלמחרת החתונה, הכל הולך לפח הזבל. אמנם כל אחד "נהנה", אבל אין זה בגדר של "נהנה מסעודת חתן", כי רבי חיים אומר שהנהנה מסעודת חתן הכוונה "שאוכלים" מהסעודה, וממילא, כיון שאין זה בגדר של "הנהנה" מסעודת חתן, אז הוא לא יתאמץ "לשמח" את החתן, ולא ירגיש את האחרייות שהוא מוכרח לשמח את החתן כדי שלא לעבור על "חמשה קולות", שכן הוא לא "נהנה", כי דווקא "הנהנה" מסעודת חתן ואינו משמחו עובר בחמשה קולות, והאם יש אחד שרוצה לעבור בחמשה קולות? וממילא יתאמץ הוא בכל כוחו לשמח את החתן, אבל אם מישהו יש לו "נהנה", אבל אין זה בגדר של "נהנה מסעודת חתן", הוא לא יתאמץ לשמח את החתן - מהיכי תיתי - או כן או לא.

מחותן יקר! הלא אתה רוצה בודאי שכל אחד שבא להחתונה ישמח את החתן, וממילא עליך לראות שיגישו לכולם אוכל טוב ומשובח...

אני רוצה לומר עכשיו משהו אודות חתן דידן ניו"ר: החתן שלנו הולך להיות בעז"ה "בעל" מאוד טוב - זייער אַ גוטער מאן! מאיפה אני יודע? האם יש לי רוח הקודש?

אלא לפני כמה שבועות זכיתי להיות בארץ ישראל, ובהיותי בירושלים עיר הקודש הגיעה אל אכסנייתי משלחת חשובה מארגון "דרשו" והזמינו אותי לקחת חבל במעמד הנשגב והמפואר של הסיים על "דף היומי בהלכה" שיתקיים במוצאי שבת קודש בירושלים. אמרתי להם, שבשבת אני מתכוון

לשהות בעז"ה בקרית וויז'ניץ בבני ברק. אמרו לי חברי המשלחת, שהם יארגנו עבורי רכב, והרכב יגיע במוצ"ש לקרית וויז'ניץ ויקח אותי לירושלים - נגיע עם הרכב עד הדלת של האולם, ואוכל להיכנס מיד בלא להמתין עד שכל האנשים יכנסו - הנהג ימתין עלי ויחזיר אותי לבני ברק אחר המעמד, ואני יכול להביא עמי גבאי, והגבאי גם יכול להיכנס עמי ביחד, ויהיה לו מקום לשבת ליד הבמה בשולחן המזרח.

והנה בדרך כלל כשאני נוסע למרחקים, אינני לוקח עמי גבאים - אומרים על כ"ק הגה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע, שבזקנותו סילק מחצרו הקדוש כמה גבאים, ושאלו את הרבי, אדרבה, כעת שהרבי חלש צריכים להוסיף עוד כמה גבאים - לא להפחית. אמר להם הרבי: כשהייתי צעיר, לא היה איכפת לי שיהיו עוד כמה גבאים, אבל בזקנותי אין בכוחי לשמש כל כך הרבה גבאים...

חשבתי לעצמי, את מי אוכל לקחת עמי כאן ל"גבאי", ועלה בדעתי, הרי יש לי כאן נעפיו [אחיין] - חתן דידן - בחור כהלכה, הוא המועמד המתאים להיות גבאי טוב. הצעתי לו איפוא את ההצעה, און ער האט זיך צוגעקאפט צו דעם, אדרבה, הוא באמת רצה מאוד להשתתף בסיום של "דרשו", אבל כבר לא היה שייך לקבל כרטיסים, הרבה אנשים מחפשים בנרות לקבל כרטיסים אבל הכל כבר נגמר, וכאן אני מגיע אליו במגוש של זהב, כרטיס בחינם, ומגיעים עם רכב מהדלת של הבית ומסיעים אותו היישר לאולם והוא אינו צריך לחכות בשורה עם כל האנשים כדי להיכנס, והוא אינו צריך לעמוד על הפרענצ'עס, ונותנים לו מקום מכובד ליד ה"אויבן אָן", וכמובן שמיד אמר "כן, הנני מוכן ומזומן".

למעשה, החתן ני"ו אכן היה "הגבאי", הוא הגיע עמי ברכב והשתתף במעמד, איך מוזע נעק זאגן, איך האב זיך ממש מחי' געווען מיט אים, איך האב זיך באלעקט די פינגער, אלע רבי'ס וואלטן זיך געוואונטשן צו האבן אזא גבאי!...

"בעל" - זה "גבאי"! - "יצחק! תמחול לי ותלך לחנות לקנות לי משהו, ובדרך חזור היכנס לחנות לקנות לי עוד משהו, וכשאתה חוזר תמחול להוציא את הזבל לחוץ"...

בבית - ה"אשת חיל" היא המנהיג, ובחוץ - ברכב, בדרך כלל הבעל הוא המנהיג - אויך מיר א מנהיג - "יצחק! תקח אותי לכאן, יצחק, תקח אותי לשם, והמתן לי עד שאצא, זה לא יקח יותר משעתיים"...

בעל - הוא גבאי צדקה - "אני צריכה היום חמש טשעק'ס, אבל אתה לא צריך לטרוח למלאות את הסכום, אני כבר ימלא... מחר, הנני צריכה מזומן, ויום אח"כ הנני צריכה טשעק'ס מיט מזומן"...

החתן שלנו - אונזער גבאי - יהיה בעז"ה "בעל" מאוד טוב...

כעת הנני רוצה לומר שבח אודות החתן שלנו, החתן שלנו הוא "תלמיד חכם". כולם מסתכלים עלי, "זהו זה? אהה? - איך קען נישט פארגינען?? הנה יושב כאן מחותן חדש, זאג מיט באק ציינער!! החתן הוא צדיק! קדוש וטהור! עובד גדול! דער בעסטע בחור אין ישיבה! - א תלמיד חכם? - נו, מהיכי תיתי"...

שמעתי מידידי ש"ב כ"ק מרן האדמו"ר מקאסוב שליט"א כשדיבר אודות הגאון האדיר שר התורה רבי חיים זצוק"ל, שאמר: רבי חיים היה "שר התורה". התואר "שר התורה" - לאו כל אדם זוכה לזה, "א הייליגער רבי" "א צדיק" - זה יכולים לומר על כל אחד, ואף אחד אינו יודע "מה זה" - אדער יא אדער ניין [או כן או לא], אבל התואר "שר התורה" - דאס איז עפעס אנדערשט אינגאנצן [זה כבר משהו אחר לגמרי]...

וממילא, שאומר על החתן שהוא "צדיק" - על כל בחור יכולים לומר שהוא "צדיק", לומר על החתן שהוא "עובד" - כל בחור הוא "עובד", על כל בחור אומרים שהוא "דער בעסטע בחור אין ישיבה", אבל החתן שלנו הוא "תלמיד חכם"!!...

*נאמר באויפריף של החתן יצחק פוקס ני"ו - ש"ק פרשת שמיני תשפ"ב

